

Trst, petek, 4. januarja 1985

Takšna je naslovna stran prve letošnje številke Novega Matajurja, ki je od danes začel izhajati tedensko. Po desetih letih izhajanja se je torej glasilo Slovencev videmsko pokrajine vsebinsko posodobilo in obogatilo, ima pa tudi novo grafično podobo, novo glavo in nov format (tabloid)

Proces proti morilcem duhovnika Popieluszka

Chmielewski zvraca krivdo na Pekalo in Piotrowskega

TORUN — Na procesu proti ugrabiteljem in morilcem duhovnika Jerzyja Popieluszka se je včeraj drugi dan zapored odvijalo zasliševanje poročnika Waldemarja Chmielewskega, ki pa je tokrat bilo krajše kot predvideno zaradi obtoženčeve slabosti. Chmielewski je bil videti blede in močno pobit, na vprašanja je odgovarjal s težavo, tu pa tam je zašel v protislovje, drugače pa se je izgovarjal s slabim spominom in odmor je bilo treba po zdravniškem pregledu podaljšati z rednih 30 na izjemnih 45 minut. Morda je bil obtoženec tudi pod vplivom dejstva, da je zasliševanju sledila njegova noseča žena (navzoč je bil tudi brat kapetana Piotrowskega).

Poročnik Chmielewski se je branil s tem, da je odgovornost za zločin sistematično zvracal tako na Piotrowskega kot na kolego Pekalo, ki pa je predvčeršnjim med zavračanjem osebnih odgovornosti posredno branil tudi samega Chmielewskega in mu tako očitno storil nepopravljivo uslugo. Chmielewski je poročnika Pekalo odkrito obdolžil, da je po prvem poskusu Popieluszkove ugrabitve 13. oktobra besedno hudo napadel kapetana Piotrowskega in da je nato sam izbral kraj ugrabitve z dne 19. oktobra.

Dalje je Chmielewski priznal, da je med napadom na duhovnika imel pištolo, vendar je zatrdil, da je bila brez nabojev, medtem ko je tista Piotrowskega bila nabita. Poročnik je potem zašel v protislovje, ko je rekel, da je kapetana branil pred nepopustljivostjo Pekale, ki da je osebno sešil plastični vreči, v kateri so stlačili Popieluszka. In še: medtem ko naj bi Piotrowski hotel sežgati duhovnikov avto, naj bi se Pekala temu zoperstavil, češ, čemu uničiti tako lep avtomobil, zamenjajmo mu rajši evidenčno tablico, prebarvajmo ga in nato prodajmo.

Chmielewski sicer v bistvu ni povedal nič takega, česar ne bi že Pekala. Potrdil je, da se je Popieluszkovo ugrabiteljem krčevito upiral, zato naj bi ga Piotrowski enkrat ali večkrat udaril z leseno palico zavito v staro srajco. Duhovnik je pozneje skušal pobegniti in takrat, je rekel zaslišani, mu je kapetan zagrozil s pištolo, češ, ustrelim te, če se enkrat poizkusiš zbežati. Sam Chmielewski naj bi ga gledal. Poročnik je še potrdil, da so ugrabitev naročili v višjih krogih notranjega ministristva in v tej zvezi omenil bivšega podministra Mirosława Milewskega.

Soglasne ocene v avstrijskem tisku

Avstrijci z zadovoljstvom pozdravili odpravo depozita

DUNAJ — »Dobrodošli v Kleinkirchheimu - Willkommen in Kleinkirchheim« — napis na tabli pred narisanim hotelom na Koroškem, na pragu zadovoljni birt in nad vrati jugoslovanska, slovenska, avstrijska in koroška zastava. Karikatura v glasilu koroških socialistov »Kaerntner Tageszeitung« v petek, 28. decembra preteklega leta. In pod karikaturu vesel podpis: »Vsaj v tujem prometu bo, kot vse kaže ponovno povpraševanje po dvojezičnosti... potem, ko je Jugoslavija prizgala zeleno luč za potovanja svojih državljanov preko meja.«

In istega dne uvodnik izpod peresa Petra Martosa v uglednem dunajskem dnevniku »Die Presse« z naslovom: »Zmaga za vse Jugoslovane«, kajti — tako Martos: »Če je bila uvedba potovalnih restrikcij, ki jo je zaradi gospodarskih razlogov uvedel Beograd, ukrep moči, potem pomeni njihova odprava zmago za vse Jugoslovane: to je znak, da vsem problemom navkljub, sistem oblikujejo ljudje in ne obratno.«

»Kar je za mnogonacionalno državo prav ob koncu Orvellovega leta posebej pomembno spoznanje.« Nasploh namreč, človek dobiva, če potegneš bilanco odmevov avstrijske javnosti v zadnjih dneh umirajočega in v prvih dneh porajajočega se leta na odpravo tega neljubega ukrepa, občutek, da se Avstriji skoraj bolj veselijo kot Jugoslavan sami in da s skorajda večjim optimizmom gledajo na razvoj gospodarske in politične situacije v svoji južni sosed.

Peter Martos dalje: »Štiri in pol leta so minila, odkar je integracijska osebnost — Tito — zapustil Jugoslavijo samo sebi. V tem času dežela ni bila izpostavljena zgolj »centripetalnim« silam in razvoj-

no pogojenim razlikam med posameznimi republikami in pokrajinama, temveč z veliko zakasnitvijo tudi gospodarskopoličnim posledicam svetovne recesije. Imela je opraviti z enakimi problemi kot na ducate drugih držav: zadolžitev, negativno plačilno bilanco, strukturalnimi slabostmi v industriji in s pomanjkljivo produktivnostjo.«

Takšen optimizem in, kot je videti, tudi iskreno veselje, veje iz vseh časopisnih, radijskih in televizijskih komentarjev, ki so bili v Avstriji te dni posvečeni odpravi depozita v Jugoslaviji, kajti »bil je to res gospodarski ukrep, kakršnega so ga narekovale ekonomske težave, vendar tudi političen za neko državo, kakršna je Jugoslavija, ki prav zaradi svoje odprtosti uživa ugled v svetu.« (Kleine Zeitung).

Koroški deželni glavar Leopold Wagner pa je včeraj izjavil za javnost: »Na Koroškem smo z zadovoljstvom sprejeli odpravo depozita za naše potujoče južne sosed. Pri čemer vidim tudi določen uspeh napora koroške dežele, saj so se njeni politični predstavniki v številnih srečanjih in ob različnih priložnostih s svojimi kolegi v Sloveniji trudili izražati težnjo po odpravi tega ukrepa. Tu ne gre zgolj za človeški vidik v interesu sosedskih odnosov, temveč tudi za gospodarsko in turistično povezavo. Koroški turizem je zaradi enosmernih omejitev precej trpel.«

In ob koncu dejal: »Upati je, pri vsem razumevanju za gospodarske probleme naše sosed, da v interesu nadaljnje izboljšave dobrih sosedskih stikov, v bodočnosti ne bo več prišlo do potovalnih omejitev za jugoslovanske državljane.«

BARBARA GORIČAR

Ameriški boeing se je raztreščil ob goro Illimani

LA PAZ — Bolivijske oblasti so potrdile, da se je boeing 727 ameriške družbe Eastern Airlines, ki je v noči od torka na sredo med poletom iz Asunciona v Paragvaj proti Miamiu osem minut pred napovedanim pristankom na letališču v La Pazu izginil z radarja, raztreščil ob južno steno 6500 metrov visoke gore Illimani kakih 50 kilometrov južno od bolivijskega glavnega mesta. Trije civilni piloti in bolivijski letalski častnik so namreč 5322 metrov visoko na zasneženi gori opazili razbitine modrega letala, a letala omenjene družbe so iste barve.

Povedali so, da se je boeing po tresku gotovo vnel, zato naj bi tudi ne bilo nobenega upanja več, da reševalne ekipe najdejo pri življenju koga od 29 vrčanih potnikov in članov posadke. Med njimi je bila žena ameriškega ambasadorja v Paragvaju.

Delo reševalnih ekip, ki so se odpravile na kraj nesreče včeraj, je zelo težko tako zaradi neprehodnosti območja kot spričo obilice snega pa tudi snežnega plaz, ki je nastal po treščanju letala v goro. Brž po tragediji se je razbohotila polemika okrog odgovornosti: eni trdijo, da je vsega kriv pilot, drugi pritožijo krivdo nadzornemu stolpu na letališču v La Pazu, tretji — teh pa je morda največ — pripisujejo nesrečo snežnemu metžu in siceršnjemu slabemu vremenu.

Oborožene teroristične skupine opozorile na svojo prisotnost z vrsto atentatov v ZRN

BONN — Okrog novega leta in pred njim v Zvezni republiki Nemčiji niso pokale samo žabe, petarde in rakete praznujočih otrok in odraslih, ampak je bilo slišati vmes zlovesče grmeje pravega rušilnega razstreliva. Včeraj je nekaj uredništev zahodnonemških časopisov in časopisnih agencij prejelo pisma, ki se nanašajo na atentat na urad ameriške protioveševalne službe v Dueseldorfu, na turški generalni konzulat v Muenstru, na eno izmed poslopij francoskega veleposlaništva v Bonn-Mehleu in na ameriško vojaško radijsko postajo v Edingenu pri Mannheimu. V pismih, ki so jih prejela uredništva, zahtevajo neznanci »zdržištev zaprtih pripadnikov frakcije rdeče armade »RAF«, ki sedijo zdaj po samicah, ločeni drug od drugega. Na koncu pisma, ki ga je prejelo uredništvo časopisa »Mannheimer Morgen«, stoji podpis »bojne enote v anti-imperialistični fronti«. En dan poprej pa se je po telefonu oglašil neznavec, ki je sporočil, da so revolucionarne celice izvedle atentat na veliko oddajno anteno v Edingenu.

V zahodnonemški ilegali se je očitno spet reorganiziralo in usposobilo trdo jedro RAF, ki ga je zahodnonemški glavni državni tožilec Rebmann lani julija, ko je policija naenkrat aretirala štiri voditelje RAF, odpravil z izjavo, da je »frakcija rdeče fronte razbita«. Toda v začetku decembra je sklical tiskovno konferenco, na kateri je opozoril javnost, da lahko pričakuje neprijetne dogodke v bližnji prihodnosti, in to od RAF, ki si je očitno toliko opomogla od udarcev, da lahko spet organizira atentate. Pristavil pa je, da imajo varnostni organi položaj trdno v rokah.

Izmed skupno enajstih terorističnih napadov od 4. decembra, ko je začelo gladovno stavko 30 izmed 73 zaprtih domnevnih teroristov RAF, jih zvezno tožilstvo pripisuje devet »militantnim skupinam RAF«. Samo po srečnem naključju nista eksplozivna dva naboja razstreliva — skupno kakih 120 kilogramov v prtljajniku in na zadnjem sedežu avtomobila, ki so ga atentatorji parkirali pred natovsko oficirsko šolo v Oberammergau.

Policija je prepričana, da je izjalovljeni atentat izvedla RAF in da po vsej verjetnosti pomeni u-vod v vrsto napadov proti sedanjemu državnemu in družbenemu redu.

Poleg atentatov na ameriško radijsko postajo pri Mannheimu, eno izmed poslopij francoskega veleposlaništva v Bonnu in na turški generalni konzulat so pripadniki RAF verjetno izvedli tudi atentat na skladišče podjetja Siemens v Frankfurtu na poslopje družbe AEG v Muelheimu v Porurju. Na regionalni računalniški center v Reutlingenu in na policijsko mehanično delavnico za popravilo policijskih vozil v Osnabruecku, škoda gre v stotisoče mark.

Kaj se je zgodilo, da RAF, ena najpomembnejših organizacij, ki je po študentovskih nemirih po zahodnonemških — in zahodnoevropskih mestih — leta 1968 sprožila obdobje teroristične dejavnosti v ZRN, spet straši javnost? Varnostni organi, ki

V Bejrutu včeraj ugrabili švicarskega diplomata

BEJRUT — Skupina oboroženih mož je včeraj popoldne v zahodnem delu mesta ugrabila tretjega tajnika švicarskega veleposlaništva v Libanonu Erica Wehrlija. Vest o tem so razširile policijske oblasti s pripombo, da ugrabitelj je še niso mogli istovetiti in da se je ugrabitev tudi sicer odvila v zaenkrat nejasnih okoliščinah.

Preiskovalci so pozneje razodeli samo še to, da je napad bil izvršen v neposredni bližini ene glavnih in najbolj prometnih ulic v zahodnem delu Bejruta. Na diplomata so se ugrabitelji spravili kmalu potem, ko je zapustil ambasado.

Eric Vehrli je zasedel diplomatsko mesto v Libanonu avgusta 1982. Kot je sinoči ponazoril glasnik zveznega zunanjega ministristva v Bernu, je ugrabljeni začasno opravljal dolžnosti veleposlanika, ki ga že nekaj časa ni v Bejrutu.

Stavkajoči angleški rudarji popuščajo sindikat za namerava iti do konca

LONDON — Vodstvo državne ustanove za premog NCB se je ušlo. Predvidenega množičnega povratka stavkajočih delavcev na delo ni bilo in predvčeršnjim se je v rudnike vrnilo le nekaj sto rudarjev. Po zadnjih vesteh stavka tačas še 118.000 rudarjev od skupnih 188.000, vodja stavkajočih delavcev in predsednik sindikata NUM, Arthur Scargill, pa trdi, da je stavkajočih še veliko več, morda 140.000.

Angleški rudarji so se odločili za stavko 12. marca lani, ko je ustanova NCB sklenila zapreti dvajset premogokopov zaradi neproduktivnosti. Pogajanja med sindikatom NUM in delodajalci so že dolgo tega propadla in obe strani sedaj trmasto vztrajata na svojih okopih: NCB je odločena zapreti te rudnike, Scargill pa je prav tako trdno odločen podaljšati stavko v nedogled, če NCB ne bo popustila.

Desetmesečna stavka je pahnila angleško družbo na rob krize: delavstvo je razdvojeno, slepo poulično nasilje pobira žrtve med stavkajočimi in stavkokazi, njihove družine so sprte med seboj, prijatelji in znanci pa se ne pozdravljajo več, temveč se ohkladajo z žaljivkami. Nekdaj tako priljubljena angleška policija je v obeh stavkajočih delavcev postala orodje vladne represije, saj so »bobbyji« pričeli ščititi rudarje, ki so se vrnili na de-

lo. Rane, ki jih je divja stavka zasekala v družbeno tkivo, se bodo le počasi zacelile. Sindikati in laburistična stranka, ki jih je vzela v varstvo, so razklani. Levice obtožuje zmerne sindikaliste in laburistično vodstvo izdaje delavskega razreda, ker so bojda le deklarativno solidarni s stavkajočimi. Vodja laburistov Neil Kinnock, sin rudarja, ima zavezane roke: kakršna koli izjava v prid stavkajočim ali »skesanim«, bi še poglobila prepad med sprtima stranema. Protagonist tega dvoboja je Arthur Scargill, prosovjetsko usmerjeni marksist. Zavrnil je vsakršen kompromis z vlado in rad bi postavil angleško javnost pred izbiro: ali za gospodarsko politiko vladne predsednice Margaret Thatcher, ali za socialistično reformo s kapilarno prisotnostjo vladne oskrbe v vseh sektorjih družbenega življenja, t.j. za kolektivizem, kjer naj bo družba pomembnejša od posameznika. Mnogi angleški politiki so mnenja, da bo Scargill pogorel, kajti stavka je stala državo že 2,4 milijarde funtov šterlingov (blizu 6.000 milijard lir) in borbenost stavkajočih delavcev se po malem unaša.

Scargill se v svojem zanosu zgleduje po stavki izpred desetih let, ki je prisilila tedanjo konservativno vlado Edwarda Heatha k odstopu. Železna lady si kaj takega bržda ne bo dovolila.

Pravične stanarine: spor med lastniki in najemniki

RIM — Novo leto je še zaostriło polemiko med stanovanjskimi najemniki in lastniki v zvezi z vprašanjem navezave pravične stanarine na gibanje življenjskih stroškov. V krogih vladnega predsedstva potrjujejo tezo, da ta mesec ne sme biti nobenega zvišanja najemnin, kajti zakon z dne 26. julija 1984 pravi, da prilagoditve pravične stanarine porastu življenjskih izdatkov v lanskem letu ne bo in da ostanajo najemnine zamrznjene za eno leto ne glede na pogodbeni datum. S tem soglašata tudi največnejši sindikat stanovanjskih upravičencev SUNIA.

Čisto nasprotnega mnenja je seveda najvplivnejše združenje malih hišnih lastnikov UPPI, ki zajema 70 odst. vseh lastnikov: »Poviške stanarine, ki so bili zamrznjeni avgusta 1984, je treba uvesti ta mesec in o zadevi naj odloči, če treba, sodstvo. Mi vsekakor zahtevamo takojšnje na-

vitje najemnin za 8,4 od sto, kar je v skladu z izračunom ISTAT o povečanju življenjskih stroškov.«

To pa še ni vse. Kaj bo s tistimi stanovalci, ki jim rok za zvišanje stanarine redno pade med januarjem in julijem? Lani so ti plačali povišek, ker zakona še ni bilo, ker pa juljski zakon ni retroaktivnega učinka, tudi niso prejeli povračila za odvečno vplačilo. Ne samo, povišano stanarino so plačevali nato vse leto 1984. SUNIA trdi, da ne smejo biti podvrženi sedaj več nobenemu zvišanju, UPPI pa zatrjuje nasprotno. Vsekakor drži, da se je več sto tisoč stanovalcev znašlo med tnalom in klavdom, kot da bi zakona o zamrznitvi pravične stanarine sploh ne bilo.

Najemniki in lastniki soglašajo edino v tem, da je zakon o pravičnih stanarinah zastarel, slab in neroden, zato ga je treba bistveno spremeniti.

BOŽIDAR PAHOR

Razpravo je sprožil svetovalec Petricig

Videmski pokrajinski svet razpravljaj o podpori Zvezi slovenskih izseljencev

VIDEM — Na zadnji seji videmskega pokrajinskega sveta v lanskem letu je bil ponovno govor o Slovencih. Pokrajinski odbor je priporočil, da je zahteva KPI, po kateri bi bilo treba v okviru podpor izseljeniškim združenjem dodeliti finančni prispevek tudi Zvezi slovenskih izseljencev Furlanije-Juljske krajine, upravičena.

Razpravo je sprožil svetovalec Petricig, ki je predlog odbora ocenil kot nevzdržen, saj je že drugič ignoriral slovenske izseljence: odbor je namreč predlagal 22,2 milijona lir za Ente Friuli nel mondo, 3 milijone lir za ALEF in 2,5 milijona lir za »Pal Friuli« za skupnih 27 milijonov in 700 tisoč lir. Petricig je za Zvezo slovenskih izseljencev predlagal 2 milijona lir prispevka. Odbornik Pelizzo je s svoje strani napovedal zasedanje o izseljenstvu v Spetru ali Čedadu, ki naj bi ga priredila pokrajinska uprava v sodelovanju z deželo in vlado in se strinja s pravilnostjo pripomb KPI. Je pa povedal, da Zveza slovenskih izseljencev ni predložila prošnje in da je treba dokumentacijo urediti.

Predvsem zaradi opozicije misovskega svetovalca La Brune se je okrog tega vprašanja vnela živahna razprava. »Kar se mi upira je izraz "slovenski" izseljenci...« je med drugim rekel. Svetovalec Contin (KPI) je tedaj zagovarjal, da slovenski izseljenci imajo enako pravico kot furlanski, s specifično pozornostjo ker pripadajo določeni manjšini, ki čaka na zaščito in ki želi ohraniti odprte svoje kulturne vezi. Tudi svetovalec Strizzolo (KD) je strinjal s predlogom odbornika Pelizzarja, hotel pa je spomniti na razliko med nacionalnimi manjšinami in »kulturnimi odrazi«, ki se razlikujejo od italijanskih.

Za PSDI je z odločnostjo nastopil svetovalec Melissa, ki je zavrnil poskus MSI po diskriminaciji Zveze slovenskih izseljencev, naših državljanov v tujini. Izrazil je tudi zadovoljstvo glede odbornikovega predloga in pozval Zvezo, naj predloži potrebno dokumentacijo. Misovski svetovalec se je sicer poskušal opravičiti: »Nisem mislil, da bom sprožil tako reakcijo...« je dejal in takoj zatem pa pristavil, da »če so Slovenci, naj zanje poskrbi kdo drugi.«

Za PSI je spregovoril svetovalec Sbruelz in izjavil, da je stališče socialistov glede manjšin diametralno nasprotno od misovskega; strinjal se je torej s podelitvijo podpore slovenskim izseljencem, kakor za njim tudi predstavnik MF Comini.

Svetovalec Petricig je vzel na znanje Pelizzove izjave in posege vseh

svetovalskih skupin, ki so potrdile, da bi bilo krivično diskriminirati slovenske izseljence, italijanske državljane iz videmske pokrajine, pripadnike manjšine, ki se sklicuje na ustavo in na zakon italijanske države, mirne manjšine, ki je odločena, da bi si zagotovila svoje pravice. V odgovoru na stališča KD, ki jih je iznesel Strizzolo, je predstavnik KPI ponovno urgiral, da bi prišlo do razčiščenja v komisiji (obrnjen do predsednika Cominija) in v pokrajinskem svetu (obrnjen do predsednika Englara), glede na dejstvo, da bo pokrajinska uprava izrazila svoje mnenje glede zaščite Slovencev.

Na predlog svetovalca Petriciga je bil sprejet tudi predlog, da se odkupijo izvodi knjige Bruna Petrisa »Autori resianci«.

Večja pozornost F-JK kulturnim dobrinam

VIDEM — Deželni odbornik za šolstvo, poklicno izobraževanje in kulturo Barnaba je včeraj v Vidmu na tiskovni konferenci predstavil prvo knjigo aktov I. deželne konference o kulturnih dobrinah, ki je bila meseca marca leta 1933 in ki vsebuje prispevke strokovnjakov in politikov, ki so na njej sodelovali. Konferenca je deželni upravi nudila priložnost za oceno doslej opravljenega dela na tem področju in za dodelitev smernic nove politike v korist zaščite in valorizacije kulturnih dobrin.

Sicer pa je deželna uprava F-JK prav pred kratkim odobrenem triletnem načrtu za obdobje 1985-1987 namenila kar štirinajst milijard lir za posege v tem sektorju; višina prispevka je zdaleč največja od vseh dosedanjih v zgodovini dežele, predvsem če upoštevamo, da deželna uprava nima vseh pristojnosti na tem področju (za nepremičnine in obnove kulturnih dobrin je na primer pristojna država).

V okviru tega nakazila bo deželna uprava največjo

pozornost namenila dvema sektorjema primarnega deželnega interesa: knjižnicam in muzejem. Sicer pa ne bo zanemarila drugih področij, kot na primer katalogiranja kulturnih dobrin v F-JK, kjer so bili že doseženi dobri rezultati ob upoštevanju dejstva, da je naša dežela med prvimi v državi glede količine in tudi kakovosti opravljenega dela v tem sektorju.

Deželna uprava namerava torej v triletnem 1985-1987 posvetiti večjo skrb kulturnemu zakladu v F-JK; po odbornikovih besedah pa je tudi obračun lanskega leta zadovoljivo pozitiven, ne toliko zaradi obsega, ampak zaradi točne določitve posegov; predvsem v zvezi s knjižnicami in muzeji je deželna uprava uvedla nove metode za izkoriščanje finančnih prispevkov, ki so objektivnejše od onih, ki so veljale v preteklosti in temeljijo na »znanstveni« osnovi. Na tak način namerava deželna uprava F-JK optimalno izkoristiti finančna nakazila, ki so na razpolago za ta sektor v nastopajočem triletnju.

V Tržaški zaliv se izliva kot Timava

Pripravljen je načrt za sanacijo reke Reke

PORTOROŽ — Načrti za sanacijo reke Reke, ki izvira v bližini Ilirske Bistrice in po nekaj kilometrih ponikne v Škocjanske jame ter po 40 kilometrih podzemnega teka ponovno privre na površje in se z imenom Timava izliva v Tržaški zaliv, so bili v središču posvetovanja, pri katerem so sodelovali skupina strokovnjakov skupnosti za vodno gospodarstvo Slovenije in predstavniki industrijskih obratov, ki so zainteresirani, da bi reka Reka ponovno postala čista.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da bo akcija za popolno sanacijo Reke razčlenjena v dve fazi, ki bi se po realnih predvidevanjih morali zaključiti pred letom 1990. Prva etapa važnega načrta predvideva tehnološko modernizacijo in postopno preosnovno produktivnega procesa v nekaterih najvažnejših industrijskih obratih v Ilirski Bistrici, ki so v največji meri prispevali za ekološko propadanje reke Reke. Druga etapa omenjenega sanacijskega načrta pa predvideva izgradnjo posebnega sistema čistilnih naprav. Trenutno je že bil zagotovljen del finančnih sredstev za postopno uresničevanje omenjenega načrta.

Reka Timava, kot znano, v veliki meri oskrbuje tržaški vodovod.

□ PORTOROŽ — Občuten sunek turističnemu razvoju na enem najbolj poznanih krajev slovenske Obale, bo gotovo dalo skorajšnje odprtje novih toplic v Portorožu. Nove toplice — dela so v zaključni fazi — sodijo med najmodernejše v državi, za njihovo izgradnjo pa je bilo nakazanih preko 300 milijonov dinarjev. Trenutno je v teku montiranje nekaterih naprav, ki so namenjene predvsem zdravljenju revme in išiasa.

Delegacija evropskih parlamentarcev KPI v naši deželi

TRST — V sredo, 9. t.m., bo prišla v Trst delegacija evropskih parlamentarcev KPI, ki se bo mudila v naši deželi tri dni. Na sporedu so srečanja s političnimi, gospodarskimi, družbenimi in sindikalnimi predstavniki dežele.

Namen obiska, ki je na pobudo posl. Giorgia Rossettija in deželnega komiteja KPI, je predvsem ta, da se delegacija neposredno seznani z družbenimi in gospodarskimi vprašanji F-JK, ki pobliže zadevajo »evropsko dimenzijo«. Temu ustrezen je zelo natrpan program srečanj in obiskov. Delegacija, v kateri je med drugimi tudi član vsedržavnega vodstva KPI Gianni Cervetti, se bo sestala s predsednikom deželnega odbora Biasuttijem, z deželno federacijo industrijev, s posl. Tombesijem, predstavništvom sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL ter drugimi.

Poleg teh skupnih srečanj, se bodo posamezni člani komunistične delegacije sestali še z drugimi dejavniki, ki oblikujejo življenje v naši deželi. V tem smislu gre opozoriti tudi na delovno srečanje, ki ga bodo imeli evropski parlamentarci z enotno delegacijo slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

● TRST — Deželni odbornik za higieno in zdravstvo Renzulli se je v prejšnjih dneh udeležil vsedržavnega zasedanja »Informatika in zdravstvo«, ki ga je priredila dežela Umbrija v kraju Villalago di Piediluco v pokrajini Terni.

V zaključkih zasedanja je predstavnik Furlanije-Juljske krajine med drugim nakazal potrebo, da bi si dežele ponovno prisvojile odločujočo vlogo pri realizaciji zdravstvenega informativnega sistema, ki s pomočjo informatike in najbolj naprednih tehnologij, prispeva k izvajanju zdravstvenih reforme s tem da usmerja ustvarjanje in širjenje zdravstvenih informacij o raznih službah, predvsem onih, ki so razčlenjene na teritoriju.

V Jugoslaviji določili režim za obmejne izmenjave v letu 1985

Del deviznega dohodka za splošne družbene potrebe

Skrb zlasti za gospodarsko sodelovanje med obmejnimi območji

LJUBLJANA, NOVA GORICA — Blagovne izmenjave po regionalnih sporazumih med obmejnimi območji Jugoslavije in Italije so lani dosegle rekordno vsoto okoli 1100 milijard lir. Znašale so dobro tretjino skupne trgovine po generalnih sporazumih med obema državama. Kot znano gre pri takimenovanih tržaskem in goriškem avtonomnem računu dejansko za kompenzacijske posle, ko se blago zamenjuje za blago. Z uvozom reprovromaterialov, surovin, nafte in njenih derivatov, medicinskih potrebščin in drugega blaga, ki ga potrebujejo proizvodnja in gospodarstvo v Jugoslaviji, se sicer veča preskrbljenost z različnimi proizvodi tako potrebnimi v obdobju stabilizacije, toda ne zagotavljajo deviznega priliva. Zaradi tega je lani zvezna vlada v Beogradu prvič uvedla nekatere administrativne omejitve pri regionalnih blagovnih izmenjavah.

Tudi po predpisih, ki veljajo za leto 1985, bodo podjetja oziroma delovne organizacije udeležence obmejnih trgovinskih izmenjav morale izločiti del deviznega dohodka za pokrivanje splošnih družbenih potreb v Jugoslaviji. Ukrepi

o tem so bili tik pred koncem lanskega leta, torej pravočasno, sprejeti v okviru Odbora za ekonomske odnose s tujino Zbora republik in pokrajin Skupščine Jugoslavije. »Potrebno je bilo dolgo in natančno usklajevanje različnih mnenj raznih delegatov,« je o tem za »Primorski dnevnik« dejala Jolanda Slokar iz Nove Gorice, ki je delegat (poslanka) v osrednjem jugoslovanskem parlamentu. Pri poslih do 30 odstotkov vrednosti trgovinskih izmenjav po generalnih sporazumih med Jugoslavijo in Italijo bodo morale delovne organizacije izločiti za splošne družbene potrebe 27 odstotkov deviznega dohodka, ko bodo izmenjave po tržaskem in goriškem avtonomnem računu presegle omenjeno raven pa se bodo obveznosti jugoslovanskih podjetij povečale na 54 odstotkov deviznega dohodka.

Prostor za poslovne gube v okviru obeh avtonomnih računov je torej velik in omogoča praktično neomejen obseg poslov in izmenjav. V pogovoru za »Primorski dnevnik« je predsednik Interesne skupnosti Slovenije za razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja z Italijo, A-

leksander Lovec, dejal, da so bili predpisi o režimu pri obmejnih izmenjavah doseženi pravočasno in to je velikega pomena. Po njegovem mnenju naj bi vrednost poslov po tržaskem in goriškem sporazumu v letu 1985 dosegla približno lansko raven.

V Sloveniji in zlasti v obmejnih krajih z Italijo po poudarjajo, da so v sedanjih gospodarskih razmerah in glede na visoko stopnjo prijateljskega sodelovanja med sosednjima državama aktualne zlasti naloge za razvijanje industrijskega sodelovanja med organizacijami na obeh straneh jugoslovansko-italijanske meje, pa za vlaganje italijanskega kapitala v obmejno in slovensko gospodarstvo, skladno z zakonom o vlaganjih tujega kapitala, ki je bil v Jugoslaviji nedavno sprejet. Tudi v »Primorskem dnevniku« smo večkrat opozorili, da so zadevne možnosti še skoraj povsem neizkoriščene. O tem sta nedavno govorila tudi podpredsednik Skupščine Slovenije Jože Sušmelj in v nekem novoletnem intervjuju tudi predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj.

MARJAN DROBEŽ

STONE SVETINA

Med nebom in peklom

334.

»Torej tako, kot so oni delali z nami, v belih rokavicah? Sranje,« je siknil Karlo. »Le kdo se bo znal v navzkrižju teh interesov, ko vsak sebi pripisuje to ozemlje! Za poraz prvega bataljona na Sušici jih poslušam z vseh strani. Čemu pa so se kazali Nemcem, da so jih podnevi gledali s proge in jih razbili z malenkostno premočjo! Zdaj pa za svojo napako iščejo krivca. Obveščevalci so obdolžili duhovnika in župana, mi pa prejemamo proteste, zakaj zapiramo duhovnike. Veliko je napak in premalo smo previdni. Ni pravih bojnih izkušenj, kot jih imajo brigade. Saj rušimo le majhne postojanke, patrolje razbijamo pa avtomobile. Potem pa nam takole vračajo in slab glas kroži med ljudmi. Širi ga sovražna propaganda.«

Lojze, ki je imel polno dobovje strahu od nemškega udara v Cerknem, je povedal, kar je slišal tam in spotoma. Povsod se vrstijo poboji, ki jim botrujeta nebudnost in presenečenje. Prešernova brigada je imela na Pokljuki devetdeset mrtvih, Gradnikova ne dosti manj od treh napadov, najhujši poraz pa je doživela Cankarjeva brigada. Belogardisti z Nemci so jim na Javorovici pobili sto trideset borcev.

»Karlo, prepričan sem, da bo treba voditi odred po tvojem. Sicer jo bomo slej ko prej tudi mi iztaknili.«

»Saj ga bodo vodili drugi, ne jaz. Pravijo, da ga bo prevzel mladi Savo, ki so ga že poklicali na korpus. Dobil bo čin kapetana in postavljen bo za komandanta.«

»Kaj pa bo s teboj, Karlo?« je vprašal oče, ki je bil v skrbeh spričo njegove potrtosti.

»Odšel bom na Kočevsko. Zbiramo bataljon tristo mož, da bi ga peljal na Dolenjsko, kjer bi postal jedro neke nove brigade.«

»Pa boš ti za komandanta?« je vprašal Lojze.

»Nič mi ni do tega, saj je vseeno, kaj si. Za enak cilj se borimo, pa če si poveljnik, komisar, desetar ali vodnik, mitraljezec, kuhar ali mulovodec. Plača je enaka, samo odgovornosti so drugačne.«

Oče je začutil v sinovem glasu razočaranje. Karlo ni bil nikoli takšen. Vedel je, da ga je aretacija matere silno potrla in zdaj še te govorice, dan za dnem druge. Saj ni iz železa, da bi vzdržal.

Skušal ga je potolažiti.

»Prav imaš, Karlo, ne ženi si k srcu. Kaj pa imamo, ko smo se tako gnali? Kup očetkov, dva člana družine mrtva, matere ni več... Povedal pa vam bom še nekaj, saj smo vsi domači. Kristina me je prišla obvestit o intrigah in pismih, ki jih z raznih strani pišejo na korpusni štab in vodstva pokrajinskih organizacij. Plat zvona bijejo proti štabu odreda. Zakaj? Zato, da bi odstranili Karla, ne pa komisarja Batoga. Kristini je bilo večkrat rečeno: zdaj nam bo vladala

Bečanova dinastija — Karlo komandant, Marija in Kristina voditeljici žensk, Lojze v vodstvu partije...«

Osojnik se je razjezil: »Naj vpijejo karkoli, kje pa so bili takrat, ko si ti s svojimi strahovalci Italijane in ko vas je bilo Bečanovih četrtna čete.«

»Na to se ne ozirajo. Batog mi je rekel: »Karlo, ne trudi se, da bi kaj spremenil. Tako bo, kot je.«

Osojnik pa se ni dal ugnati. Z ihto je popil kozarček žganja, da bi podkrepil svojo misel.

»Karlo, bodi previden, mnogo psov je zajčja smrt. Glej, Lahi te niso ugonobili, Nemci te ne bodo, ker jih imaš pred seboj, toda domači — te imaš za hrbotom... Saj veš, kakšna je naša navada: žreti drug drugega, takoj ko nas sovražnik ne zaposluje preveč. To je slovenski narodni šport. Malo zahrbtnosti pa smo se naučili tudi pri Lahih. Gorje mu, kdor le malo pogleda čez povprečje. Lotili so se te z lažmi in polresnicami; česar ne zmorejo, pa dodaja sovražnikova propaganda.«

»Osojnik ima prav, najbolje bo, da odideš, sin.«

»Saj bom odšel, vas vsaj preganjali ne bodo več...«

»Tako je, vidiš, Karlo, slava ti je v škodo. To poraja zavist celo pri prijateljih. Sto tisoč izvodov tiralic pa nagrada za tvojo glavo — to se ne da prenesti. Seveda, ko si slaven, morajo napadati iz teme v hrbet. Italijani bi te radi odstranili z nagrado v zlatu, naši aktivisti pa bi te kar zastonj.«

»Saj so me, Osojnik. Praktično me ni od tistega dne, ko sem izgubil veselje, da bi se tu boril. Saj me poznate, jaz nisem bil nikoli in tudi zdaj nisem proti aktivistom.«

Trst - eno najbolj umazanih mest?

Trst je kar precej umazano mesto, pa naj rečejo odgovorni, da to drži, ali pa tudi ne. V zadnjem času pripisujemo to umazanijo stavkam smetarjev, pa ne bo vsa krivda samo v tem. Če je vreme samo deževno, oziroma, če ne piha veter, potem te umazanije ne vidimo toliko po mestnih ulicah. Ko pa zapiha burja, potem pa se »sprosti« vse rezerve iz raznih kotov, improviziranih smetišč, nepočistih stopnišč, zapuščenih stavb itd., in ulice so naenkrat naravnost preplavljene z različnimi odpadki in smetmi, ki se najraje vgnezdijo pod avti, včasih tako, da človek svojega vozila še premakniti ne more, preden ne povleče izpod koles raznih škotel, konzerv in še marsikaj drugega.

Prav gotovo niso naši čitatelji pozabili obljub, ki so jih dali na začetku svojega vstopa v vse krajevne uprave listarji. »Trst bo eno najbolj čistih mest in tudi nje-

govo okolico bomo očistili«, so obljubljali in krivili za nesnago in umazanijo jugoslovanske turisti, ki so tedaj še hodili na nakupe v Trst, Gorico in druge obmejne kraje. Nekaj takih čistilnih akcij so v začetku tudi demonstrativno izvedli, potem je ostalo vse pri starem, oziroma se je položaj še poslabšal.

Smetarji so bili že nekaj časa v sporu z občinsko upravo, najprej glede obnove delovne pogodbe, potem glede plačila nadur, ki so jih morali, zaradi velikih količin smeti, še opraviti. Pred dnevi je bil del teh zahtev rešen in smetarji so v tem kratkem času, od novega leta do danes, že veliko počistili in izpraznili smetnjake.

A izgled mesta ni veliko bolj vzpodbuden, saj ne gre samo za odnašanje smeti, temveč tudi za počiščenje ulic in trgov, ki so noč in dan zasedeni od raznih vozil, izpod katerih je težko pomesti in počistiti smeti. Vse te smeti se potem nabirajo v luknjah za odtok vode, ki jih seveda tudi povsem zamašijo. Če bi sedaj, po nekaj dneh močne burje, prišlo do močnega naliva, bi v mestu zopet doživeli pravcate poplave in tudi velik kaos samo v mestnem prometu.

Smetarji opravljajo svojo službo v redu, če seveda ne stavkajo — toda do stavke imajo vso pravico, če pride do kršitve tistih določb, ki jih njihova delovna pogodba predvideva. Treba bi bilo ukrepati kako drugače, da bi se to vprašanje rešilo. Ljudje ne občutijo potrebe po čiščenju, ne prizadenejo jih pozivi, naj se poslužujejo košev za smeti in naj ne mečejo le-teh tudi skozi okna, če ne vidijo tudi okoli sebe čiste okolice. Ker pa je ta več kot zapuščen, potem pač tudi sami vržejo na tla smeti pa čeprav se potem nad umazanijo sami tudi hudujejo.

Nekaj pa bo le treba ukreniti, če nočemo, da nas bodo lepega dne vse te smeti, vsa ta navlaka, ki jo ljudje odlagajo tudi v parkih, na zelenicah, pred spomeniki itd., čisto preplavile. In teh smeti niso prinesli jugoslovanski kupci, temveč smo krivci kar mi sami.

Prošnje za prispevke za kulturne dejavnosti

Tržaška pokrajinska uprava obvešča, da bo 31. januarja zapadel rok za predstavitev prošenj za deželne prispevke za razvoj in širjenje kulturnih dejavnosti. Zainteresirani lahko dvignejo ustrezne obrazce z vsemi potrebnimi navodili za izpolnitev (obrazci se razlikujejo od tistih iz prejšnjih let) v vratarnici pokrajine na Trgu V. Veneto 4.

Prispevki društvom za glasbene tečaje

Dne 31. januarja zapade rok za predstavitev prošenj za prispevke za glasbene tečaje, ki jih nudi dežela Furlanija - Julijska krajina. V poštev pridejo prispevki za zborovske tečaje, instrumentalne in godbene tečaje.

Zainteresirana društva in organizacije bodo morala k prošnji dodati poročilo o programih tečajev, predvidene stroške za izvedbo tečajev in prejemke iz vpisnin na tečaje. V prošnji na kolokovanem papirju za 3 tisoč lir bodo morala navesti število in tip programiranih tečajev s številom učnih ur, številom tečajnikov in sedežem tečaja.

Prispevke lahko prejmejo krajevne ustanove, posamezniki ali združenja, društva in organizacije, ki imajo vzgojno-kulturne cilje.

Društva, ki bodo prvič predstavila podobne prošnje, bodo morala v prošnjo vključiti tudi dokumentacijo o pravnem statusu društva. Vse druge informacije nudi Urad za šolstvo in kulturne dejavnosti tržaške pokrajine, Ul. Geppa 21, 1. nadstropje.

V nedeljo popoldne na Opčinah

Ponovitev »Malega tabora starih«

Ob pripravah na lanski tradicionalni Tabor na Opčinah se je znanemu odrskemu sladokuscu Dragu Gorupu porodila ideja, da bi prikazal na otvoritvi nekaj pikrih in zbadljivih »naših« življenjskih dogodkov. Lepljenki, ali bolje povedano — zlitini, je dal vabljen naslov: »Mali tabor starih — Beseda 84«. V spomin na preteklost in v opomin na sedanost letijo puščice našim »demokracijskim« oblastnikom, opozarjajoč na našo tu že zgodovinsko prisotnost. Krstna predstava je vzbudila navdušenje tako pri izvajalcih samih kot pri poslušalcih.

Stekle so »turneje« po številnih dvoranicah naših društev po Tržaškem vse do predmestja naše Gorice s slavnim Travnikom. Povsod je bilo veliko aplavzov med predstavo in navdušenega odobravanja ter sproščenega veselega razpoloženja ob zaključku. Tako domačini, ki niso bili prisotni na krstni predstavi, že dalj časa pričakujejo ponovitev, in to se bo zgodilo v nedeljo, 6. januarja, ob 16. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Vprašanje Parovela v zvezi s Silosom

O usodi Silosa, o njegovi bodoči ureditvi, je bilo že veliko govora in tudi polemik. Sedaj se je oglašil s svojo interpeiacijo tudi občinski svetovalec Tržaškega gibanja Paolo Parovel, ki je sprožil vprašanje Silosa, pa tudi delovanje komisije, ki bi morala ocenjevati ponudbe posameznih podjetij za opravo del na tem velikem posloju. Zamude pri delovanju omenjene komisije, ugotavlja Parovel, so prav gotovo povzročile škodo tako tržaški občini, kot tudi podjetjem, ki so se udeležila natečaja za izvedbo del. Ker je bil v omenjeni komisiji tudi predstavnik, ki ga je imenoval tržaški župan, gre, po mnenju Parovela, krivdo za zamudo pri delovanju omenjene komisije pripisati tudi občinski upravi. V svoji interpelaciji zato Parovel vprašuje župana, če namerava s tem v zvezi ukrepati in tudi oceniti škodo, ki je pri vsem tem odlašnju nastala.

Še božične prireditve

V nadaljevanju božičnih prireditev bo danes v galeriji Tergesteo koncert dua Gigliola Maturo (čembalo) in Giuliana Krizman (flavta). Izvajali bosta skladbe Telemanna, Bacha, Haendla, Galupija, Cimarose in Scarlattija. Ob 16.30 pa bo v Auditoriju »Glasbeni varieté« ob sodelovanju Podreccovih lutk.

Novoletni obračun delovanja po besedah inž. Biasuttija

Skoraj pet tisoč posegov tržaških gasilcev od teh pa le majhen del za gašenje požarov

Za tržaške gasilce je bilo preteklo leto v znamenju ustaljevanja in utrditve. Iz državnih fondov so jim odobrili izreden prispevek 240 milijard lir za izboljšanje opreme in poslopij, ministrstvo za civilno zaščito pa jim je namenilo 100 milijard za okrepitev specializiranih oddelkov. To je bila izhodiščna in najbolj »konkretna« ugotovitev inž. Biasuttija, bivšega poveljnika tržaških gasilcev in sedaj deželnega inšpektorja, s katerim smo skušali narediti obračun lanskega dela gasilske službe na Tržaškem.

Bilo je vsekakor leto brez hujših dogodkov, čeprav je bilo število posegov precej visoko. Do četrtka decembra je 230 tržaških gasilcev opravilo skupno 4769 posegov, od katerih je le 782 zadevalo gašenje požarov. 783-krat so posegli v primerih, da se je kaj porušilo, 814-krat so nudili osebno pomoč ljudem v težavah, 519-krat so posegli v primerih prometnih nesreč, 539-krat so imeli opravka s škodo, ki jo je povzročila voda, 1332 je bilo drugih primerov.

Kako pa je z opremo, nad katero so se gasilci še pred nekaj leti pritoževali, češ da je neustrezna in pomanjkljiva? »Mislim, da smo sedaj zelo dobro opremljeni in to za vse okoliščine«, je ugotovil Biasutti in začel naštevati zadnje tehnološke novosti za reševanje ljudi in imovine. Od prevoznega sredstva, ki je pripravno tako za vožnjo po cestah kot po vodi, do posebne podvodne sonde, imenovane »Filip-pox«, s katero potapljači iščejo trupla tudi 300 metrov pod gladino. V vsakodnevnih primerih, ko je

treba izvleči iz skrotovične pločevine ranjenca, uporabljajo sedaj posebno hidravlično napravo. »Kako bi nam prišla prav pred leti, ko smo morali izvleči iz avta ranjenca, ki je bil praktično pribit na avto (kos železa se mu je zapičil v stegno) in smo si lahko pomagali le z varilnim aparatom ter mu pri tem povzročili nadaljnje bolečine in trpljenje«, se je spomnil Biasutti. Ko je omenil geofon za ugotavljanje zasutih ljudi, se je spomnil eksplozije v Ul. Baiamonti, kjer smo časniki s pridržanim dihom sledili operacijam reševanja zasute ženske. »Imela je srečo: čisto po naključju smo

slišali njeno stokanje,« pravi Biasutti.

Pogovor se naveže na naravne katastrofe, na potres v Irpiniji, na primerno civilno zaščito, o kateri Biasutti meni, da je pomembna predvsem v preventivnem smislu. Gasilci so res njen seštev (in v to smer se njihovo delo ter priprave razvijajo), toda kot pri boleznih je tudi v tem primeru bolje preprečevati kot reševati. Prav zato so pri nadziranju varnostnih predpisov tako v gradbeništvu kot na industrijskem področju zelo pozorni in natančni. Z novimi predpisi EGS, ki zadevajo varnost pred požari v javnih prostorih (gledališče, kinodvorane itd.), pred industrijskim onesnaževanjem in pred radioaktivnim žarčenjem, imajo polne roke dela, posebno kar zahteva specializirane tehnike, teh pa je zaenkrat malo.

Eden od glavnih problemov tržaških gasilcev je vsekakor vprašanje sedeža. Kasarna na Trgu Nicolini je neustrezna in premajhna, tako za ljudi kot za vozila. Težave so tudi zaradi prometa. »Mi smo pripravljeni na odhod v 30 sekundah, potem pa se ustavimo za vogalom, ker nas ovira promet,« je potarnal Biasutti. Načrt in tudi finančna sredstva za nov sedež v prostorih bivše tovarne jute so sicer že dolgo nared, tudi občinski svet je odobril sklep v tem smislu, že štiri leta pa se ni nič premaknilo. Biasutti je kljub temu optimist: kaže, da je sedaj prišlo do dogovora s lastniki tamkajšnjih skladišč in da bodo odšli brez razlastitvenega postopka. Toda kdaj? Na to vprašanje ne ve zaenkrat še nihče odgovora.

N. F.

NOVOLETNE ŽELJE PO ZAŠČITI OKOLJA

Med želje za novo leto bi morala vsekakor soditi želja po zaščiti okolja. V enem samem letu lahko pač uničimo preveč tega, kar se je v naravi naredilo v teku stoletij. Prav glede okolja bi morali biti neizprosni, brez demagogij a vendar pozorni in pogumni.

Naše okolje je morje, je obala, je Kras in je tudi mesto. Najbolj smo seveda napadli morje, obalo in Kras.

Vse ekološke kampanje, vsa gesla, vse to je dokaj malo za leglo, kajti prevečkrat je bila obramba okolja le pretveza, vaba za volivce. Bojimo se, da bo še tako naprej. Črne gradnje na primer. Dober del Krasa, predvsem še v bližini mesta, so skazili zidovi, zidki, barake, lope, utice za pse, ki so veliki kot medvedi, za steze in tudi za odlagališča itd. Ves ta obupni kič je na mestu, se razvija in širi. Kratek sprehod, na primer od Padrič do Gropade (na žalost pa ne samo tu) nam lahko dokaže, s čim nekateri ljudje obdajajo svoje počitniške vrtičke. Gre že za pravo tekmo, kdo bo kaj gršega napravil. Vse to delajo povečini nemoteno...

Obalo je uspelo raznim špekulantom in politikantom skoraj do kraja uničiti. Kaj bi morda lahko še ohranili, popravili, verjetno pa nam ostaja v večini primerov le zvon, da zvonimo po toči...

O onesnaževanju morja bi lahko tudi marsikaj zapisali, čeprav je res, da morje s trmo uničuje dokaj velika družina ljudi.

In čemu ne bi spregovorili tudi o mestu kot o okolju. Pisali smo že o načrtih občine in dežele za obnovo starega mesta. Tu bi se spomnili le na lansko spomladansko razstavo rož. Trst je bil v resnici lepši, bolj svež, vendar se je kmalu porodil dvom, če so meščani sposobni gojiti v mestu gredice. Precej močan dvom, kot da bi ljubili mesto, ki naj diši čimbolj po prahu in žalosti...

A. M.

O tečajih Ustanove za spoznavanje slovenskega jezika in kulture Spoznal sem nov svet, v katerem pa nisem tuj

V prostorih Ustanove za spoznavanje slovenskega jezika in kulture v Ul. Valdirivo se tudi to zimo odvijajo — že petnajstič zaporedoma — tečajni slovenščine. Vpis tečajnikov je v primerjavi s prejšnjimi leti zabeležil porast, tako da so organizatorji priredili štiri tečaje: dva za začetnike, po enega pa za dve nadaljevalni stopnji. Srednja starost tečajnikov se postopoma niža in se letos suka med 25. in 35. letom. Kaj pa njihov poklic? Roberto Starec, organizacijski član tajništva Ustanove, nam je povedal, da se za slovenščino v glavnem zanimata dve kategoriji italijanskih sosesčanov: na eni strani izobraženci, na drugi pa delavci. Pri vseh pa je opaziti predvsem osebno motivacijo. Zelo malo je namreč tistih, ki pristopajo k pouku slovenščine z upanjem, da se bodo lažje zaposlili. Pri tem vprašanju ima bržkone svojo vlogo kriza terciarnega sektorja, ki je nastala v Trstu po uvedbi depozita (čeprav je bil v poprečju odstotek takih tečajnikov vedno nizek), predvsem pa kulturna rast in odprtost, ki nastaja pri italijanskih sosesčanih.

Predsednik Luciano Ferluga je sicer nekoliko jidek, saj pravi, da so razlogi, ki so skupini mladih Tržčanov narekovali realizacijo te pobude, »žal še vedno aktualni«. Za Trst, meni, je še vedno težko dojeti pojem kulturne izmenjave s slovensko stvarnostjo, seveda prek spoznavanja enega najbolj pomembnih sredstev komunikacije — jezika. »Te službe nismo ustvarili tako, slučajno, ali po višjih sklepih, ampak iz prepričanja (in tudi potrebe), da je treba rešiti nekatere bistvene vzele nacionalizma,« nadaljuje Ferluga. »Če nam je to vsaj v majhni meri uspelo, smo zadovoljni.«

Lelja Rehar Sancin je že pravi simbol teh tečajev in nekaka svečenica za vse, ki se v Ul. Valdirivo približujejo slovenskemu svetu. Sosesčane (pa tudi južnjake) uči slovenščine praktično od samega začetka,

ko je šola začela delovati. »Osnovna je motivacija, ki je nekoga pripeljala do učenja slovenskega jezika. Čimbolj je osebna, toliko več bo tečajnik vztrajal in se naučil. Tisti, ki mislijo, da se bodo naučili našega jezika v nekaj mesecih in to predvsem iz razloga, da bi lažje dobili delovno mesto, se izpišejo zelo kmalu,« nam je povedala. Obenem je tudi opozorila, da je v mestu še veliko pobud za poučevanje slovenščine, o katerih pa vemo zelo malo ali skoraj nič. Zelo pogosto pa se zgodi, da te lučke ugasnejo ob prvem pihu, tudi zato, ker so preveč izolirane in prepuščene samim sebi, ne da bi lahko uživale specifične podpore zainteresiranih organizacij.«

Da bi sliko o tečajih v Ustanovi za spoznavanje slovenskega jezika in kulture dopolnili, smo se pogovorili tudi s 36-letnim uradnikom, ki se je letos vpisal med začetnike. »Do odločitve, da se skušam naučiti slovenščine, tako da jo vsaj razumem, me je pripeljala vrsta razlogov. Kot prvo bi navedel svojo nedavno odločitev za aktivno politično delo v KPI. Mislim, da ni mogoče biti angažiran v napredni stranki, pa ne gre le za KPI, ne da bi se soočal s slovensko manjšino. Slovence hočem razumeti in če je le mogoče bi rad govoril tudi v vašem jeziku. Naj povem, da sem, kot se temu reče, pravi Tržčan, da sem vedno vedel za Slovence, toda nikdar nisem imel posebne motivacije, da bi Slovence spoznal. Sedaj sem tudi prek prijateljev (in to je zelo pomembna komponenta moje odločitve) spoznal, oziroma poglobil spoznanje, da je v Trstu prisotna kulturna sredina, ki mi je bila zaradi nepoznavanja jezika dobesedno nedosegljiva. Ravno tako sem tudi s presenečenjem ugotovil, da imam iste občutke, kot Kosovo, ko piše o brinjevki, in da je le eno uro od Trsta čudovita Ljubljana. Nov svet, v katerem pa se čutim manj tuj kot v Neaplju,« je zaključil naš sogovornik. (nf)

Dan po zažigalnem atentatu, ki je opustošil šolo v Ul. Combi

Požar na šoli Galvani: vrsta zasliševanj

Enajst učilnic še primernih za reden pouk

Medtem ko preiskovalci političnega oddelka Digos nadaljujejo s preiskavo, da bi izsledili krivce sredinega zažigalnega atentata, ki je hudo poškodoval šolsko poslopje italijanskega poklicnega zavoda za industrijo in obrt Galvani v Ul. Combi, je včeraj dopoldne tehnična ekipa, ki so jo sestavljali izvedenci tržaških gasilcev in tehničnega urada tržaške občine, ponovno pregledala opustošeno šolo, da bi ugotovila ali so šolski prostori sploh še uporabni za pouk.

Po temeljitem pregledu so bili izvedenci mnenja, da je desni trakt nevseljiv, enajst učilnic v prvem in v drugem nadstropju osrednjega poslopja in prostor za profesorso zbornico pa so še primerni za šolske dejavnosti. Te prostore bodo morali sedaj, do ponedeljka, ko se bo po končanih počitnicah spet pričel reden pouk, na vrat na nos počistiti, da bi bili 7. januarja naredi.

Tržaški župan je že izdal poseben odlok za intenzivno čiščenje učilnic in za odstranitev materiala in uničenega pohištva. Tržaški gasilci so medtem podrli del poškodovanega stropa v šolski telovadnici, saj je pretila nevarnost, da se zaradi močno ožganih lesenih tramov sam podre. Kot rečeno so telovadnica in gornji uradi neuporabni.

Po pregledu uničenega poslopja so si občinski izvedenci ogledali tudi sedež bivše nižje srednje šole Addobati na Greti, kjer je bilo še nekaj prostih prostorov. V tej šoli bodo namestili pet preostalih učilnic in vodstvene urade zavoda Galvani.

Preiskovalci tržaškega Digosa so včeraj nadaljevali s preiskavo, da

bi iztaknili storilce atentata. Po njihovem mnenju je bil atentat (s kakimi desetimi zažigalnimi stekleničkami) zelo dobro pripravljen, zaradi česar ima skoraj gotovo politično ozadje.

Včeraj so med drugimi zaslišali zdravnika, ki je obvestil gasilce o požaru, in moškega, ki se je v sredo približno ob 4. uri zjutraj nahajal v bližini šole Galvani, vse kaže pa, da si preiskovalci ne bodo mogli mnogo pomagati s tema pričevanjema. Prav tako negativno je bilo iskanje prstnih odtisov na najdeni zažigalni steklenički in v šolskih prostorih.

Poleg tega so agenti in funkcionarji Digosa zaslišali več oseb, ki bi bile lahko vpletene v požar. O izdih zasliševanj doslej ni bilo mogoče izvedeti ničesar. Na tržaški kvesturi so nam vsekakor zagotovili, da so zastavili preiskavo zelo široko, da proučujejo vse možne smeri in da je preiskava temeljita.

Solidarnost slovenskega poklicnega zavoda

Zavodski svet in ravnateljstvo slovenskega poklicnega zavoda Stefan sta včeraj poslala pismo zavodskemu svetu in ravnatelju italijanskega poklicnega zavoda Galvani, v katerem izražata svojo solidarnost ob požigu, ki je opustošil sedež šole Galvani.

Poklicni zavod Stefan je bil kar osem let, od septembra 1970 do septembra 1978 pravno odvisen od italijanskega poklicnega zavoda, šele kasneje se je osamosvojil. Ravnateljstvo in učno osebje slovenske šole sta tudi po osamosvojitvi šole ohranili prijateljske delovne stike z italijanskim zavodom; oddelek orodnih mehanikov našega zavoda namreč še sedaj uporablja trikrat tedensko mehanične delavnice italijanskega zavoda v Ul. Androna Economo in v Ul. Campanelle.

KPI obsodila atentat na italijansko šolo

Pokrajinsko tajništvo KPI je včeraj ostro obsodilo atentat, ki je hudo poškodoval sedež zavoda Galvani v Ul. Combi.

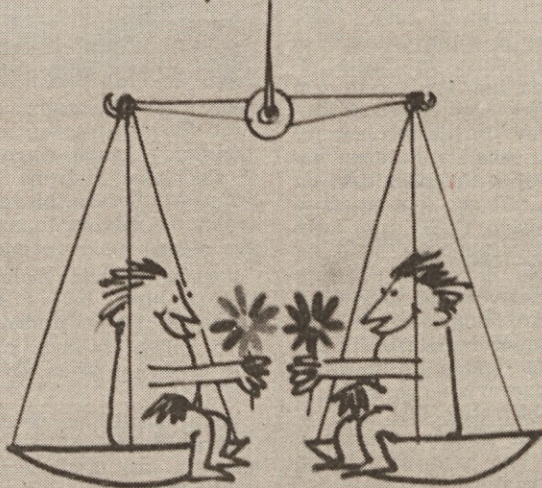
Izvedba atentata in izkušnost, ki so jo neznanci pokazali v tem primeru, spominjajo na teroristične izpade proti sedežem političnih in sindikalnih organizacij, proti stanovanjem zasebnikov, društvom in proti kinodvorani Ritz dam pred manifestacijo KPI, iz prejšnjih let. Vsi ti atentati, piše v tiskovnem sporočilu KPI, so bili neofašistično obarvani; z njimi so hoteli fašistični skrajneži ustvariti v mestu vzdušje nasilja in izzivanja in tako prizadeti omikano in demokratsko sožitje in Trstu.

KPI želi, da bi hitro iztaknili storilce in jih tudi strogo kaznovali, obenem pa poziva delavce, mladino, občane in demokratične politične sile k budnosti in enotni mobilizaciji, da bi se Trst lahko primerno, v demokratičnem vzdušju pripravil na bližnje preizkušnje, ki bodo odločilne za gospodarsko in kulturno prihodnost našega mesta.

Za enako dostojanstvo

ITALIANI & SLOVENI

PER VIVERE
INSIEME
CON RECIPROCA
STIMA E RISPETTO

uguale dignità per tutti

Na mestih, ki so dodeljena reklamnim lepakom in podobnemu, se je pred kratkim pojavil vsebinsko veliko bolj pomemben lepak, ki opozarja mimoidoče po tržaških ulicah na tisto stvarnost, pred katero si mnogi Tržičani še vedno zapirajo oči: na sožitje med Slovenci in Italijani.

»Za skupno življenje v medsebojnem spoštovanju« in »enako dostojanstvo za vse« sta paroli, ki označujeta lepak in vabita Tržičane k razmisleku. Kajti pripadnost eni ali drugi narodnostni skupnosti se ne istoveti z zlim, ampak različnost govorice lahko samo bogati družbeni in zemljepisni prostor.

Tudi Trst, ki naj bi se ponašal s kulturno odprtostjo in vlogo mostu, bi se moral končno zazreti vase, se vprašati, kaj je naredil za potrjevanje in utrjevanje sožitja, kaj dela, da se tehtnica ne bi vedno nagibala na isto stran. Osvetlovanje leto je z vsemi svojimi katastrofalnimi napovedmi za nami, pred nami pa je novo obdobje, ki kar narekuje, da pritegnemo mislim lepaka in se končno znebimo vseh predsodkov — za pravo in plemenito, zdravno hojo z ramo ob rami.

● Openski gasilci so včeraj okrog 11.30 pihili na opensko železniško postajo, od koder so jih obvestili, da na neki lokomotivi gori. Kaj se je zgodilo? Cev, po kateri izpuhtevajo naftni plini (lokomotiva je bila namreč opremljena z motorjem diesela), se je pregrela, tako da so začeli goriti tudi ostanki goriva.

Dolge vrste pred okenci v bankah in poštah uradih

Gornjo sliko je naš fotograf posnel včeraj zjutraj v poštah uradu pri Sv. Jakobu, podobne prizore pa je bilo videti v glavnem v vseh tržaških poštah uradih in v mnogih bančnih zavodih: povsod dolge vrste pred okenci. V teh dneh zapade namreč vrsta rokov, kot na primer za radio in televizijo, za avtomobile, pa tudi za plin, vodo, elektriko in telefon. V marsikaterem poštah uradu so pričakovali naval, zato so se primerno pripravili tako da kljub dolгим vrstam čakanje ni bilo predolgo

Na Opčinah se že pripravljajo na letošnji 19. kraški pust

Pustni sprevod bo v soboto, 16. februarja

Po novoletnem krokanju se na Opčinah te dni že aktivno pripravljajo na drugo, še pomembnejše slavlje: na svečano proslavitev letošnjega Kraškega pusta, ki bo tokrat že 19. po vrsti. Prireditelji imajo polne roke dela, saj jim je koledar odmeril letos le malo časa za primerno pripravo. Kralj šaljivcev bo imel letos svoj praznik v torek, 19. februarja, Kraševci pa mu bodo po tradiciji priredili svoje slavlje na pustno soboto, 16. februarja.

Odbor kraškega pusta je imel doslej že dva ožja sestanka, osrednji sestanek s predstavniki vasi, ki bodo letos sodelovale v pustnem sprevodu na Opčinah pa bo v sredo, 9. januarja, ob 20. uri v openskem Prosvetnem domu.

V sprevodu bodo za velike kraške nagrade, za pustno čast in slavo tekmovali tako vozovi kot skupine mask in posamezne maske. Pustni odbor tudi tokrat vabi k sodelovanju še posebej posamezne šole in otroške vrtnice in mladino, saj je bodočost Kraškega pusta predvsem v mladih silah. Udeležba mladih sil se je mno-

go poznala že na lanskem pustu; tako so na primer mladi Prosečani in Kontovelci osvojili s svojim Reagantom in njegovo italijansko kozo prvo nagrado, mladi Križani pa s svojim zgodovinskim prikazom našega boja za globalno zaščito tretjo.

Na sestanku v sredo se bodo predstavniki osrednjega odbora in vaških pustnih odborov med drugim domenili o sestavi ocenjevalne komisije, da bo leta kar se da objektivna in nepristranska. Odbor poziva tudi zamejske šaljivce in šaljivke naj se zgledajo za pustnega kralja in kraljico. Vpisovanje voz, skupin mask in posameznih mask bo v sredo na sestanku, zamudniki pa se lahko vpišejo tudi telefonsko, in sicer vsako sredo od 18. do 19. zvečer s povzom na telefonsko številko 213457.

Do tod sežejo uradne vesti o letošnjem 19. kraškem pustu. Našim bralcem pa lahko postrežemo tudi z neuradno vestjo: vse kaže namreč, da so na Proseku in Kontovelu, pod našim vplivom lanske zmage, baje že začeli s pustnimi pripravami...

Kot običajno veliko zanimanje za izlete PD

Še danes je čas za vpis na letošnje izlete Primorskega dnevnika, katerih program smo objavili v novoletni številki. Včeraj, kot običajno, smo tako v tržaški kot v goriški redakciji našega dnevnika doživeli pravi naval interesentov, ki so zasedli že skoraj vsa razpoložljiva mesta.

Največ se jih je seveda prijavilo za izlet po partizanskih poteh Jugoslavije, saj se je nanj vpisalo kar 130 oseb, na razpolago pa je še kakih 30 mest. Nepričakovano veliko pa je bilo tudi zanimanje za izlet v skandinavске dežele. V pičli uri smo razprodali vseh 30 razpoložljivih mest, tako da bomo skušali organizirati še vsaj en dodatni let, če ne celo dva. Prav zato se nadaljujejo vpisovanja tudi za ta izlet, vendar pogojno. Šele čez dan ali dva bo mogoče zvedeti, ali bo mogoče zagotoviti še dodatna mesta.

In končno obisk na Antile. Tu je bilo seveda manj vpisanih, tudi glede na dejstvo, da je izlet najdražji

Kot rečeno, se vpisovanje nadaljuje še danes. V tržaškem uredništvu bo potekalo od 8. do 12. ure in popoldne od 14. do 17.

Novoletni obisk s konzulata

Včeraj sta bila na bolj prijateljskem kot uradnem novoletnem obisku v našem uredništvu generalni konzul SFRJ v Trstu Drago Mirošič in konzul Vlasta Valenčič. Ob zdravici in izmenjavi voščil za uspešno delo v letu 1985, je stekel tudi pogovor o vlogi našega dnevnika in o dejavnosti konzulata. Še zlasti kar zadeva prizadevanja za doseg zaščitnega zakona. Pogovarjali smo se tudi o številnih stikih, ki bodo stekli preko meje v teh prvih tednih novega leta in o aktualnih družbenopolitičnih razmerah v matični domovini ter se dogovorili za tesnejše sodelovanje na področju informiranja. Na sliki: generalni konzul Mirošič in konzul Vlasta Valenčič med novinarji našega uredništva

Včeraj v križišču Crispi-Brunner

Hudo ranjen 18-letni študent

Križišče med Ul. Crispi in Brunner, kjer se je pripetilo v zadnjem času že precej prometnih nesreč, je bilo včeraj zjutraj spet prizorišče hude nezgode. Manjkalo je nekaj minut do osmih, ko je 18-letni študent Andrea Schillani iz Ul. D'Angeli 13 hitel z vespo po Ulici Brunner, proti Drevo-redu XX. septembra. Na križišču z Ul. Crispi je imel prednost in zato ni pristavil. Prav v tistem trenutku pa je zavozil v križišče tudi fiat uno z milansko registracijo, ki ga je upravljal 22-letni Dario De Vincentis iz Roviga.

Trčenje je bilo neizogibno in silovito, kajti oba voznička sta peljala s precejšnjo hitrostjo. Schillanija je udarec vrvel z vespe proti avtu, od koder ga je nato odrinilo in s silo vrglo v parkirani fiat 127, kjer se je zgrudil na asfalt. Z rešilcem so ga nemudoma prepeljali v katarinško bolnišnico. Zdravniki so ugotovili, da ima hude poškodbe na glavi in verjetne zlome kosti. Sprejeli so ga na nevrokirurškem oddelku s strogo pridržano prognozo.

Vse podatke o nesreči so zbrali mestni redarji, ki so vozniku iz Roviga naložili globo zaradi nespoštovanja

prednosti in tudi zaradi prevelike hitrosti.

Bodo imele živali prost vstop na mestne avtobuse?

Pokrajinski odbornik za šport, turizem in prosti čas Cavicchioli je s pismom ponovno opozoril predsednika Konzorcijalnega podjetja za prevoze (ACT) Paola de Gavarda naj prouči možnost prevoza manjših živali na mestnih avtobusih. Za prevoz živali bi lahko na avtobusih našli primerna mesta, prevoz pa naj bi bil omejen le na nekatere ure. Živali bi morale seveda imeti nagobčnik. Cavicchioli v svojem pismu omenja, da so v nekaterih drugih italijanskih mestih na podoben način že uredili vprašanje prevozov živali na avtobusih.

● Zaradi radikalnega čiščenja mestnih ulic bo danes med 7. in 13. uro prepovedano parkiranje v Ul. del Destriero, na Trgu Foraggi in v Ul. Signorelli. Parkirana vozila bodo odstranili s »pajkom«.

Pogovori s slovenskimi sindikalisti

Stanka Mokolè bi želela nadaljevati delo v sindikatu

Ženske - sindikalistke so bile še do pred nekaj leti kot bele vrane. Prvič sem spoznala Stanko Mokolè, doma iz Prečnika, a sedaj stanujočo z družino v Slivnem, na nekem zborovanju, kot govornico. Tako sproščeno je povedala svoj govor, da je vzbudila mojo pozornost. Potem sem jo srečala kot eno od organizatork srečanja o problemih slovenskih delavcev septembra 1982 v prostorih Pomorske postaje v Trstu.

Tokrat sem jo našla doma, obkroženo od dveh majhnih otrok — dve in polletne Jagode in komaj sedem mesečnega Jerneja. »Na poročniškem dopustu sem še in nič ne vem, če se bom lahko kmalu vrnila v službo. Rada bi bila s svojimi otrokoma, ju sama vzgajala in jima posvetila kolikor bi mogla veliko časa. Toda tudi svoje delo sem imela rada, ker sem spoznala probleme delavcev in delavk še takrat, ko sem bila tudi sama zaposlena, najprej v Prečniku nato na Proseku, leta 1971 pa sem prišla v službo na vodstvo CGIL, kjer sem bila najprej centralinistka, nato pa sem se z dušo in srcem posvetila problematiki delavcev in delavk trgovinske stroke. Bila sem in sem še članica Zveze demokratičnih žensk, potem sem v nabrežinski občinski upravi odgovarjala za šport in mladinsko problematiko, bila sem aktivna v društvu »Rdeča zvezda« v Saležu, potem pa sem se odločila za delo v sindikatu.«

Ste imeli veliko težav, preden ste uspeli?

»Je že tako, da mora ženska pokazati trikrat več sposobnosti, če hoče na delu uspeti. Sedaj sem na primer samo mati in težko bi se vključila v normalno delo, ne da bi pri tem zanemarila svojih materinskih dolžnosti. Rada pa sem delala svoje delo, rada bila predvsem med delavci in z njimi. Seveda sem prihajala v kontakt tudi s slovenskimi

delavci in delavkami. A, če so se čutili Slovence, potem so bili že angažirani v svojih domačih društvih. V sindikalno življenje jih je težko pritegniti. Seveda bi se zopet rada vrnila na delo, a to morda, ko bosta otroka malo večja.«

Jagoda je bila malo naveličana, ker se nisva bolj z njo pobavili. Jernejček pa je pridno in potrpežljivo čakal, da sva končali razgovor in da je prišel do svojega kosila.

Takih sindikalnih delavcev, kot sta Stanka Mokolè in Igor Castellani, o katerem smo pisali v novoletni številki, bi prav gotovo še potrebovali.

N. L.

Obvestilo sindikata upokojencev CGIL

Sindikata upokojencev CGIL obvešča upokojence, ki prejema tudi družinsko doklado za člane družine, da bodo dobili ob izplačilu pokojnine tudi obrazec INPS, ki ga bodo morali izpolniti in overoviti. Zaradi zapletenosti obrazca po osebje sindikata upokojencev CGIL nudilo upokojencem pomoč pri izpolnitvi. Zanimirani se lahko obrnejo na sedež sindikata v Ul. Pondares 8 ali pa na rajonska združenja sindikata upokojencev in sedeže patronata INCA - CGIL. S seboj morajo prinesiti družinski list, fiskalno številko vseh članov družine, obrazce 101 ali 201 za leti 1982 in 1983 ali kopijo obrazca 740/83 in 740/84 in pokojninsko knjižico.

Prednaročnina za Primorski dnevnik za leto 1985

CELOLETNA 80.500 lir
MESEČNA 10.000 lir

Celoletna prednaročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 80.000 lir + 500 lir kolka velja za tiste, ki jo poravnajo do 28. februarja. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 120.000 lir + 500 lir kolka.

Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Urnik od 9. do 12. ure

Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 - Tel. 83382
Urnik od 9. do 12. ure

Raznašalci Primorskega dnevnika

Pošta: Tekoč račun ZTT 11/5374

Tržaška kreditna banka:
Tekoč račun št. 1192

Hranilnica in posojilnica na Opčinah:
Tekoč račun št. 1718

Kmečka banka - Gorica:
Tekoč račun št. 8333

Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini: Tekoč račun št. 756/03

Kmečko-delavska posojilnica - Sovodnje ob Soči:
Tekoč račun št. 269/03

Kmečko-obrtna hranilnica - Doberdob:
Tekoč račun št. 654/23

gledališča

VERDI

Danes, 4. januarja, ob 20. uri (red H in A) na sporedu četrti predstava Debussyjeve opere »Pelléas et Mélisande«. Dirigent Louis de Froment, režiser René Terasson.

ROSSETTI

Do 6. januarja ob 20.30 bo Teatro d'Arte CITTA' IZ RAVENNE predstavil Millerjevo delo »Uno sguardo dal ponte«. Igra G. Moschin. Abonenti Teatra Stabile imajo 30-odst. popust za prvi dve predstavi, 20-odst. za ostale predstave. Vstopnice pri glavni blagajni v Pasazi Protti.

Od 8. do 20. t. m. bodo uprizorili Pirendellovo delo »Il berretto a sonagli«. V glavnih vlogah igrajo Paolo Stoppa, Miriam Crotti, Alberto Sorrentino, Stefano Lescovelli. Režiser Luigi Squarzina. V abonmaju odrezek št. 5. Predprodaja vstopnic pri glavni blagajni v Pasazi Protti.

AVDITORIJ

Od danes, 4., do 6. t. m. ob 16.30 bo Stalno gledališče F-JK predstavilo »Varietè musicale« s Podreccovimi lutkami. Vstopnice so na prodaj pri osrednji blagajni v Pasazi Protti po 5.000 lir, za otroke do 12 let vstopnica je 1.500 lir.

Od 8. do 13. t. m. bo Stalno gledališče predstavilo »L'amore delle tre melarance«. Režija Francesco Macedonio.

CANKARJEV DOM - LJUBLJANA

Velika dvorana
Danes, 4., ob 19.30 in jutri, 5. t. m., ob 18. uri: Lipa zelenela je... - Večer ljudskih pesmi. Dirigent Marko Munih.

Mala dvorana
V ponedeljek, 7. januarja '85, ob 20. uri »Nasvidenje v naslednji vojni«.

Srednja dvorana
V ponedeljek, 7., sredo, 9., in petek, 11. januarja '85, ob 10. in 12. uri: H. W. Henze »Palček«. Mladinska opera.

Okrogla dvorana
Danes, 4., ob 22. uri in jutri, 5. t. m., ob 20.30: M. Mikeln »Fraklova vrnitev«. Ponovitev.

razstave

V prostorih Tržaške kreditne banke, Ul. F. Filzi 10, razstavlja Franko Vecchiet.

Foto Trst '80 sporoča, da je razstava črno-belih fotografij III. natečaja odprta do 6. januarja '85 v Gregorčičevi dvorani, Ul. sv. Franciška 20, od 8.30 do 12.30 ter od 14. do 22. ure razen ob praznikih in predpraznikih.

V galeriji Cartesius je do 10. januarja '85 odprta razstava tržaškega slikarja Alda Bressanuttija.

Do 11. januarja bo v umetnostni galeriji Rossoni — Korzo Italia 9 — razstavljal slikar Oliviero Cervini. Otvoritev ob 18. uri.

koncerti

Società dei concerti — Tržaško koncertno društvo

V ponedeljek, 14. t. m., ob 20.30 bo v gledališču Rossetti na sporedu koncert skupine »NUOVO QUARTETTO« iz Zürich.

kino

Ariston 15.30 — 22.10 »La signora in rosso«. Režija Gene Wilder.

Eden 15.30 — 22.15 »Gremlins«. Steven Spielberg.

Fenice 17.00 — 22.15 »Bertoldo, Bertoldino e Cacasennò«. Ugo Tognazzi, Maurizio Nichetti, Alberto Sordi.

Excelsior 16.00 — 22.00 »I due carabinieri«. E. Montesano, C. Verdone in M. Boldi.

Nazionale Dvorana št. 1 15.00 — 22.00 »La storia infinita«.

Dvorana št. 2 15.30 — 22.00 »Annie - Erotic USA«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Dvorana št. 3 15.00 — 22.00 »Le nuove avventure dei Puffi«. Za vsakogar.

Mignon 15.00 — 22.00 »Le avventure di Bianca e Bernie«.

Grattacielo 17.00 — 22.00 »Dune«.

Aurora 17.00 — 22.00 »Per vincere domani - The Karate Kid«.

Capitol 16.30 — 22.00 »L'allenatore nel pallone«. L. Banfi.

Vittorio Veneto 16.00 — 22.00 »La casa«.

Lumiere 16.00 — 22.00 »Quadruphenia«.

Radio 15.30 — 22.00 »Seducanti... porno e bagnati«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Alcione 16.00 — 22.00 »Obiettivo mortale«. S. Connery.

Prireditve in sporočila kulturnih društev in organizacij

Fantje izpod Grmade, Dekliški zbor Devin in otroški zbor iz Štivanu prireditelj KONCERT BOŽIČNIH PESMI jutri, 5. t. m., ob 20.30 v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Štivanu. Vabljeni!

Kriški mladinski krožek priredi jutri, 5. t. m., ob 20.30 PLES v prostorih Ljudskega doma v Križu.

Mladina P. Tomažič bo imela prvo vajo v letu 1985 v ponedeljek, 7. t. m., ob 20.30 v Partizanskem domu v Bazovici; vaja TPPZ P. Tomažič pa bo v petek, 11. t. m., ob 20.30; seja glavnega odbora 12. t. m. ob 16. uri.

KD Lonjer - Katinara vabi na predvajanje mladinskega filma KEKEC, ki bo danes, 4. t. m., ob 17.30 v društvenih prostorih v Lonjerju. Vabljeni vsi otroci.

razna obvestila

Mladinski dom Boljunec vabi na BOŽIČNI KONCERT, ki bo jutri, 5. t. m., ob 20. uri v boljunski cerkvi. Peta bosta škedenjski ter boljunski zbor. Na sporedu tudi nagajevanje božičnega extempore.

Društvo slovenskih izobražencev v Trstu, Donizettijeva ulica 3, vabi v ponedeljek, 7. t. m., ob 20.15 na predstavitev knjige Saše Martelanca »Melodija«. Srečanje bo v Peterlinovi dvorani.

darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob Alda Alzette darujeta Justina in Rino Daneu z družino 50.000 lir za Dijaško matico in 50.000 lir za SKD Tabor.

Ob 40-letnici smrti drage mame Ane Ukmara daruje Armido 20.000 lir za Dijaško matico in 20.000 lir za Dom A. Sirk v Križu.

V spomin na sosedo nono Marijo darujeta Vera in Janko Ban 30.000 lir za sklad M. Cuk.

V spomin na Petra Slavca daruje brat Josip z družino 20.000 lir za KD Primorsko.

V spomin na drago Tejo daruje teta Marija 60.000 lir za SK Kras.

Justina Možina daruje 15.000 lir za cerkev sv. Andreja v Trebčah.

Namesto cvetja na grob Marije Hrovatin vd. Germek darujejo Antonia Bresciani 10.000 lir ter Mario Emilij, Miranda in Rudi 30.000 lir za gradnjo Kulturnega doma - spomenika padlim v NOB iz Brišičkov.

V spomin na moža daruje Marija Križman 20.000 lir za SK Kras, 20.000 lir za KD Rdeča zvezda, 20.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Zgoniku in 20.000 lir za cerkev sv. Mihaela v Zgoniku.

V spomin na Karla Blažina darujeta Ivanka Simoneta in Janko Guštin 20.000 lir za spomenik padlim v NOB v Gabrovu.

včeraj-danes

Danes, PETEK, 4. januarja
ANGELA

Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.35 — Dolžina dneva 8.49 — Luna vzide ob 14.08 in zatone ob 5.17.

Jutri, SOBOTA, 5. januarja
SIMEON

Vreme včeraj: temperatura zraka 3,1 stopinje, zračni tlak 1003,1 mb ustaljen, veter 16 km na uro severozahodnik, vlaga 44-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 9,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marco Cavalletto, Davide De Bacco, Giulia Castelli.

UMRLI SO: 82-letna Ernesta Mlach vd. Fazarinz, 61-letni Silvestro Francese, 75-letna Maria Spetich por. Giorgi, 90-letna Giordana Ferro, 71-letni Marcello Bernetti, 76-letna Anita Gentili por. Rovere, 81-letna Stefania Cociancich, 75-letna Maria Iacumin por. Moratto, 82-letni Stefano Bazo, 82-letna Floriana Palese vd. Pieri.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 20.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Lonjerska cesta 172, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3). (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30) Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Largo Sonnino 4, Trg Libertà 6, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3).

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124, Bazovica: tel. 228-165, Opčine: tel. 211-001, Zgonik: tel. 225-596, Nabrežina: tel. 200-121, Sesslan: tel. 299-197.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

čestitke

Danes praznuje 76. rojstni dan draga mama MARIJA ŠKRK. Vse najboljše ter še na mnoga zdrava leta in korajžno naprej ji želijo sinova in hčerki z družinami.

mali oglasi

PRODAM manjšo parcelo ob strogi bližini morja pri Crikvenici. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika v Gorico pod šifro »Parcela«.

PRODAM deske, dolge 1,20 m. Telefonirati na št. 226-113 ali 228-547.

OSMICO sta odprla v Borštu Albin in Vladi. Točita belo in črno kapljico.

PRODAM ravno nezažidljivo zemljišče 2.500 kv. m Brišički (Girandole) ter drugo v Trebčah 2.500 kv. m z dolinico, 200 m od zadnje hiše. Tel. na št. 040/759-169.

KMETIJSKA ZADRUGA DOLGA KRONA ima na razpolago 11 brejih junic za prodajo. Interesenti naj se zgledajo po telefonu na št. 228-404.

menjalnica

3. 1. 1985

Ameriški dolar	1.937.—
Kanadski dolar	1.450.—
Švicarski frank	740.—
Danska krona	170.—
Norveška krona	210.—
Švedska krona	213.—
Holandski florint	543.—
Francoski frank	199.—
Belgijski frank	29.—
Funt sterling	2.220.—
Irski sterling	1.900.—
Nemška marka	612.—
Avstrijski šiling	86.75
Portugalski eskudo	11.—
Japonski jen	6.—
Španska pezeta	10.—
Avstralski dolar	1.500.—
Grška drahma	15.—
Debeli dinar	7.50
Drobni dinar	7.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

Novoletna voščila na Škofijah

Še en posnetek s tradicionalne izmenjave voščil in daril na mejnih prehodih med Italijo in Jugoslavijo. Predvčerajšnjim smo objavili fotografije s Fernetičev in Peska, danes pa objavljamo še sliko s Škofij

NATEČAJ ZA IZVIRNO RADIJSKO IGRO

Dramsko uredništvo slovenske tržaške radijske postaje »Radio Trst A« ponovno opozarja vse zainteresirane, da je deželni sedež RAI za Furlanijo - Julijsko krajino razpisal natečaj za IZVIRNE SLOVENSKE RADIJSKE IGRE. Prireditelji natečaja, ki obsega tri kategorije (izvirna radijska igra, izvirna radijska igra za otroke in doraščajočo mladino ter izvirna radijska igra v narečju) si nadejajo, da bi s tem novim razpisom pospešili nadaljnjo rast tovrstne ustvarjalnosti v slovenskih deželnih oddajah Radia Trst A.

Natečaja se lahko udeležijo avtorji s stalnim bivališčem v Italiji, predložena dela pa morajo biti izvirna in neobjavljena. Oblikovno morajo ustrezati zahtevam radijskega medija.

V prosti žanrski obliki naj tematsko posegajo v živo stvarnost današnjega trenutka, izvirne radijske igre za otroke in doraščajočo mladino pa naj ponazarjajo svet otrokove domišljije.

Določene so tudi naslednje nagrade:

a) IZVIRNA RADIJSKA IGRA: prva nagrada 600.000

lir, druga nagrada 450.000 lir, tretja nagrada 300 tisoč lir;

b) IZVIRNA RADIJSKA IGRA ZA OTROKE IN DORAŠČAJOČO MLADINO: prva nagrada 400.000 lir, druga nagrada 300.000 lir, tretja nagrada 200.000 lir;

c) IZVIRNA RADIJSKA IGRA V NAREČJU: prva nagrada 400.000 lir, druga nagrada 300.000 lir, tretja nagrada 200.000 lir.

Izid natečaja bo objavlja najkasneje do 31. maja 1985, nagrajena dela pa bo postaja Radio Trst A izvedla v lastni produkciji ter jih oddajala od oktobra 1985 dalje. Dela bo ocenjevala posebna 7-članska komisija, ki bo izbrala najboljše prispevke za nagrado ali odkup.

Avtorji morajo poslati svoja dela s priporočeno pošto pošiljko najkasneje do 31. januarja 1985. Interesenti lahko dvignejo izvod pravilnika natečaja na Deželnem sedežu RAI — Slovenski sporedi — Ulica Fabio Severo 7 — Trst.

Mi in prizadeti otroci

— Rubrika sklada »Mitja Čuk« —

Glasbena vzgoja skozi zamisli Carla Orffa in Zoltana Kodalyja

Glasbeni laiki se mnogokrat pri vzgoji svojih otrok srečujemo s pojmi, kot so Orffov instrumentarij ali Kodalyjev koncept glasbene vzgoje. Megle no se nam prikazujejo kot načini učenja glasbe, ki so priporočeni pri razvoju vseh učenčevih sposobnosti, kaj več pa o tem ne vemo. Vse ostalo prepustimo glasbenim pedagogom, ne da bi tudi sami natančneje preverili, zakaj pravzaprav gre. Knji-ga nemškega skladatelja Carla Orffa Glasba za otroke, je prvič izšla pred 35 leti. Sicer pa tega skladatelja, ki se je rodil v zatonu prejšnjega stoletja v Muenchnu, poznamo najbolj po delu Carmina Burana. Kot vsa-ka inovacija so tudi Orffove pedagoške zamisli poleg svoje dobre strani, vnesle v pouk glasbe veliko vzne-mirjenja. Po eni plati mu namreč še danes očitajo, da njegov koncept ni zadostno didaktično opremljiv in da ni znal izoblikovati učne metode, po drugi strani pa Orffov inštitut visoke glasbene šole Mozarteum v Salzbur-gu upošteva Orffovo delo kot temelj osnovne glasbene in plesne vzgoje, kar dokazujejo tako uspehi pri predšolskih in osnovnošolskih otrocih, kot pri glasbenem izobraževanju mladi-ne in odraslih. Nič manj pa niso in vzpodbudni uspehi pri socialni in zdravstveni pedagogiki. V čem je to-rej bistvo drugačnega pojmovanja pe-dagoških zamisli Carla Orffa?

BESEDILO, GLASBA, PLES

Osnovni princip tega pojmovanja je povezanost med besedilom, glasbo in plesom ali sočasni učinek govora, glasbe in plesa ter njihovih lastnosti. To se pravi, da nam komunikativni aspekt govora, glasbe in plesa omo-goča po svojih lastnostih dinamike, časa in oblike vedno novo vzpodbu-janje k povezavam besed s petjem, muziciranjem s plesom in gibanja s spremljavo. Carl Orff sam pravi, da je elementarna glasba vedno poveza-na s plesom in govorom, nikoli ni glasba sama. In če je res, da se v razvoju posameznika ponavlja razvoj vrste, nam opazovanje majhnega o-troka, te Orffove besede potrjuje. V ritmu, ki vse oblikuje, se pri majh-nem otroku prepletajo govor, glasba in ples. To niso ločeni elementi, pač pa taki, ki drug drugega dopolnju-jejo.

Medtem ko je bil do Orffa samo glas tisti, ki je omogočil dejavnost v skupini, se glasu pri Orffu pridru-žijo ritem, metrum in zvok spremlje-valnega glasbila. Tako nudijo bob-ni, ropotulje, zvočniki in ksilofoni iz Orffovega instrumentarija priložnost predšolskim in šolskim otrokom, pa tudi vsem mladim in odraslim, ki še niso imeli priložnosti spoznati glasbe-ni instrument, da se seznajajo z in-strumentalno improvizacijo. Tak pouk z glasbilo motivira učenca za dejaven glasbeni pouk, pri katerem lahko glas-bo ustvarja, ponavlja že ustvarjeno, sprejema in nudi. Dinamika teh de-javnosti pa preseže značilnosti otro-škega zbora v togi razvrščenosti pev-cev, kar preraste v raznoliko social-no učenje. Tudi zaradi tega, ker mo-ra učitelj paziti na pravilno razpo-rejanje obremenjenosti, razdeljevanje vlog in lahko izkoristiti priložnost, da pri muziciranju kompenzira sla-bosti nekaterih otrok v drugih učnih predmetih.

Jasno je, da je mogoče tako delo tudi ne glede na Orffov instrumen-tarij. Vendar je prav Orffova zami-sel tista, ki na področju glasbe od-kriva največje možnosti za skupno učenje v popolnem nasprotju z in-dividualnim poukom, recimo klavirja, ali s strogo disciplino zbora. Najpo-membnejša zamisel Carla Orffa pa je, naj bi ne bilo muziciranje le golo ponavljanje že izdelanih oblik, pač pa tako, ki bi znalo izzvati samostoj-nost oblikovanja. Ker taka šola ne uči samo podajati, pač pa postavlja pred učenca vedno nove naloge, iz-misliti si mora besedilo pesem, k pe-smi spremljavo, k plesu glasbo, je dovolj dinamična, da bistveno spre-mnja z izkušnjami, ki jih nudi člove-kov odnos do glasbe. Hkrati pa ravno ta dinamičnost in fleksibilnost ne do-volita uokviriti to glasbeno vzgojo v toge predpise, ki bi Orffovi zami-sli odvzele življenjskost. Seveda so sodobni sistemi glasbene vzgoje to osnovno zamisel še dopolnili in raz-širili.

GLASBA PRIPADA VSEM

Toliko o Orffu, po drugi strani pa moramo spregovoriti o drugem veli-kanu v glasbi in na pedagoškem glasbenem področju, o Zoltanu Koda-lyju. Skladatelj madžarskega rodu se je rodil 1882 in živel do leta 1967. Njegov moto je bil »Glasba pripada vsem« in zato si je prizadeval, da bi na Madžarskem glasba postala do-brina vseh ljudi. Tudi za Kodalyja ne moremo govoriti o novi metodi, pač pa o konceptu glasbene vzgoje. Pre-pričan je bil, da bo glasba šele ta-krat pripadala vsem, ko se bo začelo z glasbeno vzgojo v čimbolj zgo-dnji otrokovi razvojni dobi in na čim-širši bazi. V zavesti, da mora kon-cept glasbene vzgoje izhajati iz ljud-ske glasbe, hkrati pa biti povzeten vseh dotedanjih glasbeno pedagoških prizadevanj v svetu in v prepričanju, da glasba ni luksuz, pač pa neob-hodno potreben del našega življenja, je znal okoli sebe zbrati številne so-delavce, ki so s svojim delovanjem in preko specifičnih časopisov popu-larizirali koncept take vrste glasbe-ne vzgoje: ljudske in široko zasno-vane.

Tak tip vzgoje se je na Madžar-skem razvijal z ustanovitvijo glasbe-nih osnovnih šol. Madžarski psihologi so ugotovili s primerjalnimi testi, da so splošni uspehi otrok v glasbeni o-snovni šoli bili boljši kot uspehi o-trok v navadni osnovni šoli. Učinek se je pokazal predvsem v hitrejšem in čitljivejšem pisanju, v hitrejšem vpogledu bralne enote pri branju in v razvitejšem mišljenju pri računa-nju. Dokopali so se tako do prepri-čanja, da vsakodnevni glasbeni pouk razvija (razen glasbenih) tudi druge otrokove sposobnosti. Skupno doseže-ni uspehi pri glasbenem pouku raz-vijajo pri otroku tudi občutek za ko-lektivnost, stopnjevanje odgovornosti, koncentracije, pozornosti in sposobno-sti izražanja. Glasbeni ritem pa po-maga pri telovadbi. Zaradi uspeš-nosti je Kodalyjev koncept glasbene vzgoje danes osvojil že Združene dr-žave Amerike, Kanado, Japonsko, pa tudi drugod je razširjen.

Koncept Kodalyjeve glasbene vzgo-je pa predpostavlja tudi obstoj me-tode posredovanja te vzgoje. Take metode ni izdelal skladatelj sam, pač pa je nastala s trudom generacije pedagogov. Osnovne zakonitosti, ki si jih je Kodaly zamislil so, da ima petje osrednje mesto, da izhaja glas-beni pouk iz ljudskega izročila, da je najustrenejša metoda metoda re-lativne solmizacije in da vse to pri-vede do zavestne rabe vokalne in in-strumentalne glasbe z namenom u-slišariti harmoničnega človeka. Pre-pričan je tudi bil, da bi moral biti pouk glasbe na osnovni šoli obvezen.

Glasbeno vzgajanje se mora torej začeti s petjem, da se otrok nauči not ob petju, preden mu pride v ro-ke instrument. Za »glasbeno razume-vanje« pa je po Kodalyju solfeggio vse. Solfeggio služi za razvijanje po-sluha in oblikovanje glasbenega ra-zumevanja. Zato je najboljši izhodi-šče za katerokoli glasbeno vzgojo. Solfeggio pomeni notranjo povezavo med petjem in učenjem not. Glasbe-no mišljenje — jasno zaznavanje s pomenom — je možno le takrat, ko je razvito hitro glasbeno pisanje in branje. Temelje za glasbeno mišlje-nje pa ustvari ravno solmizacija, kaj-ti Kodaly je bil prepričan, da nastaja čisto glasbeno mišljenje pod vpli-vom akustičnih in emocionalnih ton-skih doživljajev, zato je treba neka-ko zagotoviti enakost teh dveh tipov doživljajev. Relativno solmizacija po-maga pri fiksiranju tonalnih vtisov s tonskimi zlogi. Vendar bo dala ta-ka metoda s solmizacijskimi zlogi prave rezultate le tedaj, če ne bomo operirali le z golimi zlogi, pač pa jih bomo vedno povezovali v logične me-lodične celote. Pri tem pa moramo paziti, da ne postane ta metoda le rutinska in mehanična in s tem vne-se škodljivo akustično emocionalno doživljanje.

BERITE

»Novi Matajur«

radiotelevizija

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Prvi kanal

- 11.55 Vremenska slika
- 12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
- 12.05 Pronto... Raffaella?
- 13.30 Dnevnik
- 13.55 Dnevnik 1 - Tri minute
- 14.00 Pronto... Raffaella?
- 14.05 Dvajset let oddaje Italijanske kronike
- 16.00 Zimski šport: Slalom
- 16.30 L'opera selvaggia - Dok.
- 17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
- 17.50 Clap Clap - Aplanzi in glasba
- 18.40 Il fiuto di Sherlock Holmes
- 18.50 Italia sera
- 19.35 Almanah in Vremenska slika
- 20.00 Dnevnik
- 20.30 Salomè - Film
- 22.10 Dnevnik
- 22.20 Veliki dirigenti Peter Maag
- 23.15 Šola in vzgoja: Il segreto di Gustave Flaubert - 1. del
- 23.45 Dnevnik 1 - Zadnje vesti

Drugi kanal

- 9.20 Zimski šport - Svetovno prvenstvo
- 11.55 Che fai, mangi? - Oddaja o prehrani
- 13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
- 13.25 Dnevnik 2 - Zaposlitev
- 13.30 Capitol - TV nadalj.
- 14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
- 14.35 - 16.00 Tandem
- 14.45 Contiamo - Nagradno tekmovanje
- 16.00 Esteban e le misteriose città d'oro - Risanka

16.25 Šola in vzgoja:

- Tečaj nemškega jezika
- 16.55 Madame Bovary - 6. del
- 17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
- 17.35 Vediamoci sul due
- 18.20 Dnevnik 2 - Športne vesti
- 18.30 L'ispettore Derrick - TV film
- 19.45 Dnevnik 2 - Vesti
- 20.20 Dnevnik 2 - Šport
- 20.30 Aboccaperta
- 21.50 Hill Street giorno e notte
- 22.40 Dnevnik 2 - Vesti
- 22.50 Primo piano
- 23.40 Tuttocavalli
- 23.55 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

Tretji kanal

- 12.45 AC/DC v Let there be rock
- 14.10 Gli allegri pasticcioni - Komični film
- 14.20 Le avventure di Rin Tin Tin - TV film
- 15.10 Gli allegri pasticcioni - Komični film
- 15.20 Le nuove avventure di Oliver Twist - 12. epizoda
- 15.45 Gli allegri pasticcioni - Komični film
- 15.55 Šola in vzgoja: Galleria di Dadaumpa
- 18.15 L'Orecchio - Glasbena oddaja
- 19.00 Dnevnik 3
- 19.35 Po sledeh prednikov
- 20.05 Šola in vzgoja: Svet malih živali - 2. del
- 20.30 La Mandragola - TV priredba
- 22.25 Dnevnik 3
- 23.00 Giuseppe Fava: Siciliano come me - TV priredba

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

Ljubljana

- 9.25 in 11.55 Bad Wiessee: Svetovni pokal v smučanju - Slalom
- 10.25 in 12.55 Maribor: Svetovni pokal v smučanju - Veleslalom
- 15.05 Teletekst
- 15.20 Poročila
- 15.30 Svetovni pokal v smučanju
- 17.55 Za mano, mulci
- 17.40 Šola za junake: Tom Paine
- 18.25 Obzorik ljubljanskega območja
- 18.40 Otroške naležljive bolezni
- 19.30 Dnevnik I
- 20.00 Včeraj za jutri: Obzorja leta 1947 - Dok. oddaja
- 20.45 Da, gospod minister
- 21.15 TV dnevnik II
- 21.30 Kozorog I - Film

Zagreb

- 8.55 Zimski šolski spored
- 10.35 TV v šoli
- 17.15 Majske igre
- 17.45 Izobraževalna oddaja
- 18.45 Aleksander Možek na festivalu v Readingu
- 20.00 Gangstrska kronika - TV nadalj.
- 21.00 Show Lepe Brene - Ponovitev
- 21.45 Po desetih - Kulturni magazin

Koper

- 10.30, 11.30 in 13.00 Smučanje
- 14.00 TV novice
- 14.05 Za uho in oko - Glasbena oddaja
- Danes bodo v oddaji Odrpta meja tudi naslednji prispevki:
- TRŽIČ — Nova naročila za ladje-delnico
- TRST — Portiče popravljajo
- GORICA — Sindikalne organizacije o mladinski brezposelnosti
- TRST — Načrt o spremembi angli-kanske cerkve v kulturni center
- 14.50 Delta - Oddaja o medicini
- 15.40 Marmornat favn - TV nadalj.
- 16.35 Skrivnostni svet Arthurja Clarka - Dok.
- 17.05 Baileyeve dogodivščine - TV film
- 17.35 Risanke
- 18.00 Smučanje
- 19.00 Odrpta meja
- 19.30 TVD - Stičišče
- 19.50 Z nami pred kamero
- 20.25 Wandina zgodba - Film
- 22.00 TVD - Vse danes
- 22.10 Visok pritisk
- 23.10 Obiskovalci - TV film

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

- 8.30 Quella casa nella prateria - TV film
- 9.30 Gli amanti - Film
- 11.30 Tuttfamiglia - Kviz
- 12.10 Bis - Kviz
- 12.45 Il pranzo è servito - Kviz
- 13.25 Sentieri - Nadalj.
- 14.25 General Hospital - TV film
- 15.25 Una vita da vivere - Nadalj.
- 16.25 Buck Rogers - TV film
- 17.25 Johnatan dimensione avventura
- 17.55 Help - Glasbeno tekmovanje
- 19.00 I Jefferson - TV film
- 19.25 Zig Zag - Kviz
- 20.30 W le donne
- 22.30 Superecord
- 23.30 Šport
- 00.30 Effetto notte - Film

RETEQUATTRO

- 8.30 Brillante - TV novela
- 9.20 In casa Lawrence - TV film
- 10.10 Alice - TV film
- 10.30 Mary Tyler Moore - TV film
- 11.20 Samba d'amore - TV film
- 12.00 Febbre d'amore - TV novela
- 12.45 Alice - TV film
- 13.15 Mary Tyler Moore - TV film
- 13.45 Tre cuori in affitto - TV film
- 14.15 Brillante - TV novela
- 15.10 Cuore - Risanka
- 15.35 Piccole donne - Risanka
- 16.30 In casa Lawrence - TV film
- 17.30 Febbre d'amore - TV film
- 18.30 Samba d'amore - TV novela
- 19.15 M'ama non m'ama - Tekmovanje
- 20.25 Quo Vadiz
- 22.15 SOB - Film
- 1.20 Hawaii Squadra Cinque Zero - TV film

ITALIA 1

- 8.30 La grande vallata - TV film
- 9.30 Vacanze alle Hawaii - Film
- 11.30 Operazione sottoveste - TV film
- 12.00 Agenzia Rockford - TV film
- 13.00 Chips - TV film
- 14.00 DeeJay Television
- 14.40 Variety

RADIO

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 - 9.00 Dobro jutro po naše: Narodnoza-bavna glasba; 8.10 Na goriškem va-lu; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 - 13.00 Dopoldanski program: Glasbeni mozaik; 10.10 S koncertnega in oper-nega repertoarja; 11.30 Beleška; 11.40 Glasbeni potpuri; 12.00 Sestanek ob 12.00: Spoznavajmo ribe našega mor-ja; 12.20 Glasbeni potpuri; 13.20 Zbo-rovska glasba; 13.40 Glasbena prilo-ga; 14.10 - 17.00 Radijsko popoldne: Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz zakladnice pripovedništva; 16.15 Glasbeni listi; 17.10 - 19.00 Zad-nji sklop: Mi in glasba: Nabozna glas-ba; 17.35 Glasbena priloga; 18.00 Kul-turni dogodki; 18.30 Glasbena priloga.

RADIO KOPER

(Slovenski program)

13.30, 14.30, 17.30 Poročila; 6.00 Glas-ba za dobro jutro; 6.05 Danes se spo-minjamo; 6.10 Vreme, prometni ser-vis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne infor-

Spremenjene frekvence Radia Koper (slovenski program) — Srednji val 546,4 m ali 549 MHz; UKW — Beli Križ 102,0 MHz; UKW Skalnica 101,1 MHz; UKW Koper 98,1 MHz; UKW Nanos 88,6 MHz.

macije; 6.50 Objave; 7.00 II. jutranja kronika; 7.20 Tržnice; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Zaključek; 13.00 Danes na valu Radia Koper, Mladinska od-daja, Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po želja; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.35 Glasbene aktualnosti; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(Italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Radijske vesti; 6.00 Otvo-ritev - jutranji program; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 9.15 Edig Galletti; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Popevka tedna; 10.10 Oddaja o modi; 11.30 Na prvi strani; 12.00 Glasba po že-ljah; 12.45 Danes bo govor; 14.35 Po-popoldanski program; 14.45 La Vera Romagna; 15.00 Vrtiljak kulture in umetnosti; 18.00 Besede in glasba; 18.45 Igor Stravinski: Ognjeni ptič; 20.00 Zaključek.

RADIO 1

6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poro-čila; 6.02 Zeleni val; 9.00 Radio anch'io; 10.30 Popevke skozi čas; 11.10 Rodolfo De Angelis - radij. pri-redba; 11.30 Il garage dei ricordi; 12.03 Via Asiago Tenda; 13.20 Zeleni val weekend; 13.36 Master; 14.30 Šo-la in vzgoja; 15.03 Homosapiens; 16.00 Il Paginone; 17.30 Jazz; 18.30 Glas-beni program; 19.30 Na naših trgih; 20.00 Fonit - Cetra predstavlja; 20.29 Un detective nell'antica Roma - radij. priredba; 21.03 Concert; 23.05 Tele-fonski poziv - nočni program.

RADIO 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Dnevi; 8.00 Šola in vzgoja; 8.05 Radiodue predstavlja; 9.10 Discogame; 10.30 Radiodue 3131; 12.45 Tanto è un gioco; 15.00 Colloqui con i personaggi - Pirandellova no-vela; 15.24 Omnibus; 17.32 Signorine - radij. priredba; 18.32 Čas za glasbo; 19.57 Glasbeni program; 21.00 Jazz; 21.30 Radiodue 3131 - nočni program.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00 Poročila; 4.30 - 8.00 Jutra-nji program - glasba; 8.05 Radijska šola za nižjo stopnjo; 8.35 Glasbena pravljica; 8.45 Naši umetniki mladim poslušalcem; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Ali po-znate...; 11.35 S pesmijo po Jugo-slavi; 12.10 Vedri zvoki; 12.30 Kme-tijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tra-dicije jugoslovanskih narodov in na-rodnosti; 13.00 Iz naših krajev - Iz naših krajev - Iz naših sporedov; 13.30 Od melodije do melodije; 13.50 Člo-vek in zdravje; 14.05 »Dršalci... balet Giacoma Meyerbeera v prired-bi C. Lamberta; 14.30 Popoldanski mozaik; 15.30 Dogodki in odmevi; 15.55 Obvestila in zabavna glasba; 16.00 Vrtiljak želja; 18.00 Vsa zem-lja bo z nami zapela...; 18.15 Gremo v kino; 19.00 Radijski dnevnik; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Pojemo in godemo; 20.00 Zakaj imamo radi; 21.05 Oddaja o morju in pomoršča-kih - glasba; 22.00 Našim rojakom po svetu; 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini; 22.25 Iz naših sporedov; 22.30 - 24.00 Iz glas-bene skrinje; 23.05 Literarni nočno.

TELEFRIULI

- 16.50 La piccola Nell - Risanka
- 17.15 Submariner - Risanka
- 17.40 Casper - Risanka
- 18.05 L'invincibile Shogun - Risanka
- 18.30 Divji svet živali - Dok.
- 19.00 Veronica, il volto dell'amore
- 20.00 Veronica, il volto dell'amore
- 22.45 L'ora del topo - TV film

S 3. februarjem grozi 600 delavcem brezposelnost V torek odločitev o dopolnilni blagajni za delavce bivše podgorske predilnice

Za približno 600 delavcev bivše podgorske predilnice bo prihodnji teden odločilnega pomena, saj bodo izvedeli kakšna bo njihova prihodnost v letošnjem in morda tudi v prihodnjem letu. V torek, 8. t.m., se bo delegacija sindikalne zveze in krajevnih upraviteljev iz naše pokrajine in dežele odpravila v Rim na pogajanja za podaljšanje posebne dopolnilne blagajne. Doslej priznana kritje iz dopolnilne blagajne zapade namreč 3. februarja. Če iz Rima ne bo zadovoljive vesti o podaljšanju tega jamstva, se bo za skoraj 600 delavcev pričela brezposelnost.

O teh problemih je tekla beseda na skupščini, ki jo je enotna zveza tekstilcev sklicala včeraj dopoldne v menzi predilnice. Govoril je član tajništva FULLTA Armando Benfatto. Povedal je, da je stanje zaskrbljujoče in da so potrebne takojšnje obveze, da se delavcem zagotovi še vnaprej dopolnilna blagajna. Sindikati so že decembra vložili prošnjo na medministrski odbor za industrijsko programiranje, v torek pa bo goriška delegacija v Rimu obiskala tri ministrstva, ki so pristojna za izdajo privoljenja o podaljšanju posebne dopolnilne blagaj-

ne. O rezultatih torkovega srečanja bodo sindikalisti podrobno informirali delavce na prihodnji skupščini, ki so jo sklicali za četrtek, 10. t.m.

Benfatto je v svojem posegu tudi ugotovil, da je leto, ki se pričinja, leto preverjanja za razne možnosti obnove proizvodnje v predilnici, ali bolje na območju bivše predilnice. Po krizi ob koncu 70. let, kratkotrajni obnovi proizvodnje leta 1979 in postopnem propadanju do pred dvema letoma, ko se je delo v predilnici popolnoma ustavilo, so se v lanskem letu pričele na območju tovarne nekatere nove dejavnosti. Družba »Texigiulia«, podjetnika Sergia Moltrasia, je odkupila del proizvodnih prostorov in zaposlila okrog 80 delavcev. Nadaljnjih dvajset ljudi se je zaposlilo v tkalnici »Texamac«, ki jo je odprl podjetnik Sergio Zavarise. Zelo zanimiva in kvalitetno nova je bila pobuda samih delavcev v dopolnilni blagajni, ki so ustanovili združio »Isontex« z namenom, da si sami zagotovijo možnosti dela za več desetih ljudi. Omeniti gre nadalje še gradnjo novih hal »Manifattura di Gorizia - Gorizia Spa«, bratov Burghi,

kjer naj bi že sredi letošnjega leta zaposlili okrog sto delavcev.

Benfatto je na včerajšnji skupščini dejal, da so te pobude pomembne, vendar potrebujejo določen čas za uresničitev. Tačas pa je treba delavcem bivše predilnice zagotoviti socialno in ekonomsko varstvo z dopolnilno blagajno. To toliko bolj, ker ostajajo sicer še nedoločene možnosti za še dve novi tekstilni proizvodni enoti v območju podgorske tovarne. Glede prve, načrt je predstavil industrijec Ettore Sola, so sindikati zahtevali, naj pride do tristranskega srečanja na sedežu deželne odborništva za industrijo 17. t.m., da se čimprej preverijo razsežnosti in realne možnosti za uresničenje načrta. Drugo možnost pa naj bi predstavljalo zanimanje nekega manjšega videmskega tekstilnega obrata, »Tessitura Brunas«, ki naj bi želelo v Podgori odpreti manjšo predilnico.

Obeti za leto 1985 so torej kolikor toliko spodbudni, prav gotovo pa bodo še boljši, če bodo sindikalisti lahko na prihodnjo skupščino v četrtek prinesli iz Rima dobre vesti glede dopolnilne blagajne.

Prireditve ob 20-letnici dramske skupine PD Štandrež

Kot smo že poročali bo dramska družina prosvetnega društva Štandrež praznovala v teh dneh dvajseto obletnico delovanja. Ob tej priložnosti so pripravili bogat program prireditvev. Začelo se bodo jutri zvečer, v soboto, ob 19.30. Odprli bodo dokumentarno razstavo in predstavili brošuro o delovanju skupine. Jutri, v nedeljo, ob 17. uri, bo krstna izvedba vedre igre Milijonarij v obla-

kih, ki jo je napisal Janez Povše, režiral pa Emil Aberšek. Ob tej priliki bodo podelili priznanja članom dramske skupine.

Prihodnjo sredo, 9. januarja, ob 20. uri, bo okrogla miza na temo: gledališko ljubiteljstvo — potreba ali naključje. Sodelovali bodo Emil Aberšek, Franci Kočan, Damjan Paulin, Adrijan Rustja in Franko Žerjal. V četrtek, 10. januarja, ob 20. uri, bodo podali prikaz 20-letne dramske dejavnosti v Štandrežu. V soboto, 12. januarja, bo ob 20. uri, srečanje članov in sodelavcev dramske skupine. Ves program se bo odvijal v župnijskem domu Anton Gregorčič v Štandrežu.

razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici obvešča, da zaradi slabih snežnih razmer odpade že najavljeni nedeljski smučarski izlet na Nevejsko sedlo. Društvo bo tečajnike in druge izletnike pravočasno obvestilo o nadaljnjih izletih.

koncerti

V cerkvi v Ločniku bo jutri zvečer, ob 20.30, koncert domačega pevskega zbora Coral di Lucinis. Sodeloval bo tudi organist Humbert Bergant.

kino

Gorica

VERDI 20.30 Gledališka predstava. Michael Frayn: »Rumori fuori scena«. VITTORIA 17.30—22.00 »La sorella di Ursula«. Prepovedan mladini pod 18. letom. CORSO 17.30—22.00 »Bertoldo, Bertoldino e Cacasenna«.

Tržič

EXCELSIOR 18.00—22.00 »La signora in rosso«. COMUNALE 20.30 Gledališka predstava. Peter Handke: »Attraverso i villaggi«.

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00 »Vigilante«. 20.00 »Fanny Hill«. SVOBODA 20.00 »Viktor, Viktorija«. 22.00 »Mačji sindrom«. DESKLE 19.30 »Skrivnostna moč«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Provvidenti, Travnik 34, tel. 84972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale, Trg republike 26, tel. 72341.

† Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša predraga

Marica Rustja

rojena 26. 10. 1903

Pogreb bo danes ob 12.30 v cerkvi sv. Ivana in nato na pokopališču v Pevmi.

Žalujoci svojci: brat Danilo, nečak Jurko in drugi sorodniki z družinami.

Gorica, Trst, 4. januarja 1985

Nadvse ugodna ocena poslovanja Kmečke banke

Bančni strokovnjaki ocenjujejo, da je goriška Kmečka banka v predlanskem letu bila med tistimi, ki so v svojem poslovanju dosegle največ uspeha. Prejšnji mesec je znana italijanska gospodarska revija »Successo« ocenila najbolj uspešnih tisoč kreditnih zavodov v Italiji. Kar se tiče poviška zbranih hranilnih vlog je Kmečka banka prišla na četrto mesto v državi. V letu 1983 je namreč kar za 41,15 odstotkov povečala hranilne vloge v primerjavi s prejšnjim letom. To ji je uspelo ker je precej povečala poslovanje. V drugi razpredelnici, kjer so ocenili solidnost podjetij je bila Kmečka banka na 112. mestu med tisoč ocenjenimi bankami v Italiji. V teh seznamih so tudi nekatere druga kreditna podjetja naše dežele.

Radia Nova Gorica ni več

Ob novem letu je v Novi Gorici prenehala delovati lokalna radijska postaja. Njene delavce in tehnike so vključili v goriško dopisništvo Radia Koper. Program, ki ga je predvajala lokalna radijska postaja bodo odselej posredovali, in to v večjem obsegu, po celotnem omrežju koprskega radia in bo torej dosegel mnogo večje število poslušalcev. Pri tem bo nova radijska organizacija v Novi Gorici zagotavljala tudi povezavo z zamejskimi Slovenci v sosednji goriški in videmski pokrajini.

Tudi v teh prazničnih dneh ob novem letu se v Novi Gorici nadaljuje priprave na prvo srečanje gledališč z območja delovne skupnosti Alpe-

Jadran, ki bo od 17. do 26. januarja v Novi Gorici in v Gorici. V okviru kronike ob začetku leta 1985 naj sporočimo še, da se je lani v splošni bolnišnici v Šempetru rodil 1301 otrok, kar je 29 otrok več kot leta 1983.

Delavci AAA v hudih težavah

Včeraj je bila v Trziču skupščina delavcev Acciaierie Alto Adriatico. Z novim letom sta namreč dve tretjini od približno 100 zaposlenih v dopolnilni blagajni in s konkretno možnostjo, da dokončno izgubijo delovna mesta. Zdi se namreč, da je vodstvo obrata že dobilo od vlade zagotovilo o prispevku (skoraj 7 milijard), ki je predviden za prekinitev jeklarske proizvodnje. To, čeprav je še v teku pogajanje z italijansko - špansko družbo, ki je pripravljena odkupiti tovarno. Sindikati zahtevajo, da dežela pospeši pogajanja. V nasprotnem primeru bo konec februarja postalo za prtlje obrata dokončno.

Dovoljenja za avtoprevoznike

Kot sporoča pokrajinsko združenje obrtnikov, je ministrstvo za prevoze podaljšalo veljavnost permanentnih dovoljenj za avtoprevoznike med Italijo in Jugoslavijo. Sedanja dovoljenja bodo veljala še do 31. t.m. Zato združenje obrtnikov vabi podjetja, naj uporabljajo sedanje tiskovine še do omenjenega datuma in naj jih ne odposiljajo na ministrstvo pred koncem meseca.

Kakšni so davčni odbitki za upokojence zavoda INPS?

Pokrajinsko ravnateljstvo zavoda za socialno skrbstvo (INPS) obvešča, da so pojasnila na obrazcu št. 201, ki so ga že prejeli, oziroma ga bodo prejeli upokojenci, ki pokojnino prejemajo na pošti, nepopolna. V decembru so namreč pričela veljati nova določila glede davčnih odbitkov, oziroma glede ugotavljanja maksimalnega zneska, do katerega imajo upokojenci pravico do odbitka.

Pri računanju maksimalnega skupnega dohodka je treba poleg pokojnino upoštevati tudi druge dohodke imetnika pokojnine, oziroma družinskih članov v breme, bodisi, če gre za neobdavljljive dohodke, kakor dohodke, ki so podvrženi takojšnjim davčnim odteglajem (n.pr. obresti na hranilne vloge, stavbe itd.) in če ti dohodki presegajo dva milijona lir. Ne pridejo v poštev dohodki iz lastništva državnih vrednostnih papirjev, pokojnine civilnih invalidov in slepih, socialne pokojnine, vojne pokojnine in razne priznavalnine.

Ker so nova določila pričela veljati šele pred kratkim in je najbrž med upokojenci tudi precej takih, ki nimajo pravice do davčnih odbitkov, oziroma do enega od davčnih odbitkov, bodo morali ti upokojenci do konca maja namesto obrazca 201 davčnemu uradu izročiti letos obrazec 740,

Še danes sprejemamo na goriški upravi Primorskega dnevnika, Drevored 24 maggio 1, prijave za izleta po Jugoslaviji in v Dominikansko republiko. Za Norveško so vsa razpoložljiva mesta že zasedena.

delnica, sem so sodile goriška tovarna Safog, sem sodi tržiška tovarna Ansaldo, sem je sodila SBE in še katera druga. Zelo dobri in specializirani delavci iz teh tovarn so se le v maloštevilnih primerih in stežka privadili samostojni obrtni dejavnosti in veliko od njih se je, po nekajletnem poizkusu gospodarske osamosvojitve, vrnil v veliko tovarno.

K vsemu temu so pripomogla tudi nekatere politične upravitelje, ki delujejo na gospodarskem področju. V Gorici smo zgradili velike razstavne hale Espomega. Najbrž prepozno, saj so sejni že mimo. Ostajajo le kot velik sodobni sejem, na katerega prihajajo poleg resnih trgovcev tudi kramarji. Marsikdaj smo tožili, da je z našim razstaviščem tako in da nima pomena dodati težke milijone za prireditve podobne šagram. Saj se te finansirajo same od sebe v vsaki vasi ali mestnem rajonu.

In še naše goriške trgovce bi malo potrepelati po rami. Gorica je bila za praznike podobna večerom v drugih letnih časih. Niti ene pra-

znične žarnice ni bilo na mestnih ulicah. Že v prejšnjih letih so trgovci štedili s stroški za takšno razsvetljavo. Vendarle so dali vsak nekaj, pa smo imeli nekaj praznične. V Vidmu je bilo tudi letos vse razsvetljeno, prav tako v Trziču in drugod. Celu v Foglianu so domisleni trgovci privabljali kupce od drugod. Pri nas pa štednja, kot da bi bili v vojni časih. In vendarle so bile trgovine polne kupcev.

Cisto drugače pa je na vseh področjih v sosedni Furlaniji. Industriji kar tekmujejo med seboj kdo bo hitreje posodobil svojo tovarno. O tem razpravljajo industrijci, obrtniki, trgovci na strokovnih shodih. Vabijo na predavanja priznane italijanske in tuje strokovnjake. Kdor je uvedel novo tehnologijo v tovarno je že uspel s plasiranjem izdelkov tako doma kot na tujem. Furlanija danes izvaža približno tri četrtine svoje industrijske proizvodnje. Mali industriji so v glavnem bivši kmetje, ki so pred desetimi ali dvajsetimi leti pustili na polju traktor in se lotili bolj zahtevnega dela na obrtnem in industrijskem področju.

Krize skoro ne poznajo. Ko pa ta pride se znajdejo in se začasno vrnejo k zemlji. Pa tudi obdelave zemlje niso opustili. Uvedli so sodobno kmetijstvo, ki daje visoke zaslužke. Tudi o obmejni trgovini so obširno govorili. Goričani in Tržačani smo tudi v tem izgubili avtomata.

Nekak promocijski motor vsega tega je videmska trgovinska zbornica, ki kot povezovalni organ gospodarstva odpira nove trge furlanskim izdelkom. Geslo »Made in Friuli« so z uspehom propagirali v Združenih državah Amerike, v Sovjetski zvezi, v Južni Afriki, v Avstraliji, na Japonskem, na Kitajskem, da omenimo samo najpomembnejša tržišča. Furlani izvažajo vse, od preprostih stolic in žlahtnega vina pa do naj-sodobnejših elektronskih naprav in kompletnih tovarn.

Ko z goriškega zornega kota gledamo na te furlanske uspehe se marsikaj vprašamo. Smo sami krivi za našo gospodarsko stagnacijo? Kaj bi se dalo napraviti, da bi spet zaživeli, a ne le s trkanjem na vrata ministrov v Rimu ali deželnih odbornikov v Trstu ali Vidmu? (mw)

Goriška trgovina in industrija ... bo z njima kaj bolje?

Božični in novoletni prazniki so za nami. Pričelo se je novo leto v katerem, vsaj tako upamo, bomo lahko kot kronisti beležili vsaj nekaj uspehov na gospodarskem področju in nam ne bo treba venomer samo tožiti nad pomanjkanjem dela v tovarnah in nad praznimi trgovinami. Nekateri obeti na gospodarskem področju za letošnje leto so dobri, pa čeprav ne bo s tem rešenih vseh vprašanj. Odprava depozita za potovanja jugoslovanskih državljanov v tujino bo prinesla vsaj nekaj dodatnih klientov goriškim trgovinam. Tržiški ladjedelnici se obetaja nova naročila, tako da bi se morala postopoma v njej odpraviti dopolnilna blagajna. V prostorih nekdanje goriške predilnice je vsaj nekaj zaživelo, gradijo se nove tovarniške hale, z delom je pričela zadruška nekaj desetih delavcev, obetajo se nove pobude. Ne bomo seveda s tem prišli na nekdanjo zaposlitveno raven. Veliko mladih je brez dela, mnogi brez prve zaposlitve. Za starejše so itak poskrbeli tako, da so jim predčasno dali pokojnino ali da jim dajejo vsaj mi-

nimalno plačo v obliki dopolnilne blagajne.

Kar pa nas pri vsem tem boli je to, da tukajšnji gospodarstveniki in politiki ne znajo potrkati na prava vrata oziroma najbrž jih na odgovornih mestih stežka poslušajo. K temu moramo dodati še nekaj. Gorica je bila od nekdanj mesto trgovcev, ki so živeli od velike slovenske okolice, ki je danes onkraj državne meje. Na prstia ene roke bi lahko našli Goričane, ki so v zadnjih dveh stoletjih doma zgradili tovarno. Te so gradili Nemci, Avstrijci, Madžari, Čehi, Slovenci iz drugih pokrajin, Furlani iz drugih krajev, Italijani iz drugih dežel, Svitarji, in še in še. Goričan se je omejeval na majhno trgovinsko dejavnost. Največkrat se je celo zgodilo, da so v Gorici rojeni sinovi tovarnarjev, ki so prišli k nam z raznimi pobudami, kaj kmalu opustili očetovo dejavnost na industrijskem področju. Tudi za Tržič velja ista ugotovitev.

K vsemu temu so pripomogla tudi podjetja z državno udeležbo. V ta sklop sodi danes tržiška ladje-

Od prvih procesov do Bollettina

Našega nekdanjega dolgoletnega odgovornega urednika (1947 do 1974) smo zaprosili za kakšen časnikarski spomin — kot smo to storili že za 30-letnico SKGZ — za to našo današnjo številko. Obakrat nam je ustregel in danes objavljamo njegove zapise pod gornjim naslovom. — Uredništvo

V novembru 1947

Trg Goldoni: — Trst. Soba za balkonom z ograji zamazan — z odvrženo steklenico črnila — velikim napisom PRIMORSKI DNEVNIK ob grbu OF. Tam je bilo uredništvo do prvih dni junija 1948, ko smo se preselili v šentjakobsko Ulico Montecchi. Pred mojo pisalno mizo stoji pritlikav petnajst- ali šestnajstletni mladenič pobalinskega videza:

- È lei il direttore del Primorski? (Kaze samokres)
- Infatti...
- Mi hanno detto che è una bestia feroce, adesso vedo che non è vero e perciò non la faccio fuori. (Se obrne proti vratom)
- E senza saluto? Dammi la mano... e amici come prima.
- Ecco la mano mia. Però nemici come prima. La odio — Per la patria... capisci?

Marec 1948

Po znani predvolilni tristranski zavezniški izjavi o vrnitvi obeh con STO Italiji. Nacionalistični demonstranti korakajo od Portici di Chiozza do Rossettijevega spomenika — kot vedno in tako naprej do Ulice Ginnastica. Poleg drugih jih spremlja — vestno kot vedno — tudi naš urednik Franček Kavs — kljub grozečemu streljanju in kakšni bombni eksploziji.

- Okrog 19. ure se vrne Kavs v uredništvo.
- Saj imaš luknjo v klobuku...
 - Tam nekje na Ulici Rossetti, ko sem gledal fašistično povorko in slišal močno eksplozijo, mi je odneslo klobuk. Ko sem ga pobral, sem opazil, da je preluknjan.
 - Pa si se prestrašil?
 - Nisem. Saj se nisem niti zavedel. Zato sem jih spremljal, dokler se niso razšli — kot si mi naročil...

Bogve kje je sedaj tisti klobuk. Zaslužil bi prostor v bodočem (šele načrtovanem) »Muzeju in arhivu Slovencev v Italiji« (po možnosti v svetovivanskem Narodnem domu, ko ga bomo končno po lond. sporazumu prevzeli).

13. november

Ne bom ga pozabil. Pa ne zaradi godu, na dan poljskega patrona škofa Stanislava Kostke, temveč zaradi neuspelega poskusa linčanja pred 20. uro izpred vhoda v stavbo v Ulici Montecchi. Okrog 80 do 100 vidalijevcev je tudi tistega poznega popoldneva — kot že večkrat prej — zasedlo uredniške prostore v drugem nadstropju pred odhodom urednikov na večerjo. Tudi telefonske žice so prerezali. Ko sem v spremstvu tedanjega uredniškega šoferja, pokojnega Darka Mavra, odšel tudi jaz, je pred vhom čakala skupina 40 ali 50 kominformistov.

- Xe arivà—! sem slišal zapovedovalni klic.
- Tedaj me je kakih sedem ali deset oseb obkolilo.
- Titofascista! je siknil eden, drugi pa: »Porco!«

In že sem bil na asfaltu ob samem pločniku, ko sem hotel naglo priti do avta. In dva ali trije mladeniči so me začeli brcati, kamor je zadelo. Eden je imel okovane čevlje za hribolazce. Prestopil se je do moje glave in tedaj sem zaslišal Darkov glas: »Sem poklical policijo iz »Vatikana«. — (»Vatikan« pravijo šentjakobčani bližnji karabinjerski kasarni, kjer so bili pod ZVU tedanji njeni policaji »ceriniki«). Kmalu nato me je mladenič z okovanim čevljem brcnil v levo stran glave pod ušesom. Kot vse kaže, sta ga v tistem trenutku zgrabila dva policaja, za katera so mi pozneje povedali, da sta stala na vogalu z Istrsko ulico. Napadalcu se je razbežati, mene in napadalca pa so policaji odpeljali v »Vatikan« pred »kapota«, ki mu je neki tretji policist že povedal, da je poklical Rdeči križ.

In res se je med čakanjem na zaslisevanje prikazal zdravnik z bolničarji, si ogledal posledice brce na glavi in izjavil: »Ozdravljiv v osmih dneh.« Sledila je zaslisevanje z vprašanjem, ali lahko trdim, da je napadalec prav tisti mladenič, s katerim so me pripeljali. Odgovoril sem negativno, kar pa napadalcu ni nič koristilo, ker sta oba policaja izjavila, da je bil prav on. Prav tako sem odgovoril negativno na vprašanje, ali pristanem, da se napadalec postavi pred sodišče, ker da je uradni sodni postopek mogoče le, če je napadeni ozdravljiv po več kot osmih dneh. Ravnal sem se namreč po navodilu — štiri mesece po resoluciji kominforma — da vidaljevskih napadalcev ne prijavljamo oblastem. (Med demonstracijami proti »titofašizmu«, ki so se ponavljale do Stalinove smrti, nisem svojega napadalca nikdar več opazil).

STANISLAV RENKO

Ko sem se pozneje po opravičilu Hruščova zanimal za podroben potek tistega novembrskega napada, sem ugotovil, da je šlo za kar precej natančno izdelan poskus linčanja odgovornega urednika tistega edinega levičarskega dnevnika na Zapadu, ki na kominformovsko resolucijo ni hotel pristati. Taktika je bila: množična spremljava sto demonstrantov v prostorih redakcije, okrog 50 pred vhom v poslopje in med njimi sedem udarnih izvrševalcev in od teh eden ali dva »glavna«.

Župnik v fraku

Večkrat se spomnim — ne preveč rad — prve od 23 tiskovnih pravd pred tržaškim tribunalom tik pred tristransko izjavo leta 1948. Tožitelj je bil tedanji mavhinjski župnik zaradi »obrekovanja« v nekem dopisu iz Mavhinj, ki so bile tudi takrat kar precej blizu demarkacijske črte z jugoslovansko cono tedanjega STO. Kot obrekovanje je tožitelj navedel pisanje dopisnika, da je posredoval med nasprotniki nove Jugoslavije z begunci na STO. Najbolj sem si zapomnil, da se je župnik pojavil v elegantnem, verjetno novem črnem fraku, se pred sodniki večkrat globoko poklonil, tik za njim pa sem vstopil podpisani obtoženec v precej ponošeni ceneni obleki, prvi po vojni, ki smo jo tedanji aktivisti PNOO dobili pri Beltramu v maju 1945 iz zaloge, ki jo je nakupil finančni odsek.

Sodnika sta si naju radovedno ogledala in si začela nekaj šepetati. Takoj me je obšla slutnja, da bo »slavokomunist« obsojen. Tako se je tudi zgodilo — brez običajnega dopuščanja »dokaza resnice« s strani »obrekovanega«. Kazen je bila sicer malenkostna in menda tudi pogojna, ostala pa je kot obteževalna okolnost pri ostalih tiskovnih pravdah pred civilnim in kazenskim sodiščem, ker je bilo sklenjeno, da se priziv ne vložijo. Mavhinjski župnik je danes med zamejci cenjen in slaven Mirko Filej, ki je kmalu odšel drugam.

Pred vojaškim sodiščem

V istem letu 1948 smo imeli v prvih dneh junija že drugi proces pred vojaškim sodiščem ZVU za cono A zaradi sedmih člankov z zelo ostro kritično vsebino politike poveljnika Zavezniške vojaške uprave, zloglasnega protislovensko usmerjenega generala Aireya. Sodnik, polk. Bayliss (v civilu londonski odvetnik) je najprej prepovedal obema zagovornikoma (dr. Kukanji in dr. Ferlugi) do tedaj dovoljeno obrambo v slovenščini, tako da sta bila prisiljena zapustiti sodno dvorano, nato pa me je obsodil na izredno visoko globo, tedanjih dveh milijonov in osemsto tisoč lir ali tri mesece zapore, kar bi bilo skoraj 90 milijonov današnjih lir. Bila je verjetno najvišja globa v vsej dnevnikovi zgodovini.

Tretji proces pred vojaškim sodiščem, ki je trajal ves teden in sta o poteku vsak dan poročali tržaška in koprška radijska postaja, je bil leta 1952. Isti polkovnik me je obsodil samo na pogojno zaporno kazeno, ker nam je skupaj z zagovorniki uspelo izpodbiti obtožbo neresničnega poročanja, da je neki britanski narednik pretepal tržaške šoferje. Uveljavil pa je »obrekovanje« ameriške vojske, za katero smo pisali, da ne upošteva določb o obveznem zavarovanju, češ da je ravnala po predpisih, ki so veljavni v ZDA in da se naš očitek ne tiče vse ZVU.

Rožljanje pok. Pelle

Dvostranska oktobrska izjava iz leta 1952 o prepustitvi cone A Italiji na podlagi njune enostranske in samovoljne odločitve je naletela na izredno odločen jugoslovanski odgovor in nato je sledila koncentracija jugoslovanskih in italijanskih čet ob meji. V Trstu pa so hoteli uresničenje dvojne izjave izsiliti z ostrimi, po več dni trajajočimi protislovenskimi in protijugoslovanskimi demonstracijami, ki jim je dajalo glavni pečat skandiranje za Tita sramotilnih (neponovljivih) gesel ob nošenju transparentov s prav takimi napisi. Nanje so odgovarjali v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu pa tudi po drugih mestih. Zlasti beograjska mladina ni ostala dolžna italijanskim novim in starim fašistom. Študentje so hudomušno skandirali:

»Ako dodje do bombaša,
i Silvana bit će naša!«

Tudi samemu Pelli niso prizanesli, v odgovor na njegov znani »borbeni« izzivalni govor na rimskem Kapitolu z rimo »Pella — svinja debela«. Tudi tokrat ni šlo brez streljanja. In ni nam bilo prijetno spremljati početje demonstrantov. Silvana Pampanini pa je bila na višku svoje pevske in zlasti filmske druge slave in je v tistih letih prihajala v Trst poleg drugih pevk v podporo iredentistov. Takrat smo spričo vestnega opazovanja dogodkov po trgih in ulicah ter tudi izven njih ugotovili marsikaj, kar se ni niti takrat in se niti danes ne strinja z uradnimi poročili o smrti tistih nekaj demonstrantov z mladoletnim sinom nam prijateljskega tržaškega zdravnika. Mogoče se bo našel med bodočimi slovenskimi novinarji ali zgodovinarji nekdaj, ki bo tisto takratno streljanje temeljito in objektivno raziskal. Za sedaj je ugotovljeno, da so bili demonstranti, ki so predstavljali jedro demonstrantskih po-

vork, pripeljani iz Italije in prejeli po pet do šest tisoč lir dnevne nagrade. In tudi to, da so organizatorji demonstracij iskali... mrtveca: za vsako ceno.

»Tokrat ne bodo plačani«

Bilo je dan ali dva pred 26. oktobrom 1954, t.j. pred drugo italijansko vojaško okupacijo Trsta. Niti do danes nisem »pogruntal«, zakaj se je šele takrat zgodilo, da je neki vodilni tržaški demokristjanski novinar obiskal naše uredništvo — prvič po devetih letih izhajanja PD. Takrat je pripadal k zapostavljeni »levi« Gronchijevi struji. (Pozneje je postal morotejec gronchijevcev. In res, peljali smo se s taksijem. in pred upokojitvijo aosegel kar lepo kariero).

S seboj je pripeljal dva časnikarja iz Italije: enega iz uredništva rimskega Il Tempo, drugi pa je bil iz Neaplja. Da bi rada vedela, kaj se dogaja v teh zgodovinskih dneh v coni in da bosta opisala vkorakanje ital. vojske. Rekel sem, naj ju odpelje na jugoslovansko delegacijo na Furlanski cesti 54. (Gen. konzulata takrat še ni bilo). Tam jim bodo verjetno dali prepustnico za Koper itd. »Če pojdeš z nami, bo šlo morda lažje, me je povabil gronchijevcev. In res, peljali smo se s taksijem. Iz pogovora med vožnjo sem si zapomnil nekaj stavkov, ki jih niti po tridesetih letih in kljub starčevski pozabljenosti še vedno nisem pozabil:

- Kaj se bo zgodilo jutri? Sinoči sem bil namreč v neki zakotni krčmi v Ulici Cavana in eden izmed temperamentnih — in vino veritas — je zasadil nož v gostilniško mizo in kričal: Domani correrà sangue slavo!«, nas je zaskrbljeno spraševal Neapeljčan.
- Nič se ne bo zgodilo — Non succederà proprio nulla«, ga je potolažil tržaški gronchijevcev, ki je vedel nekaj več kot tisti, ki niso imeli vpogleda v kuhanje v demokristjanskem vladnem kotlu.
- Kako to veš? — Come lo sai?, je bil radoveden južnjak.
- Vem! Ker mulci ne bodo dobili denarja od Bartolija — I muli non čapa i soldi da Bartoli, je bil odgovor vsevednega Tržačana.

Zaradi pozne ure smo v jugoslovanski delegaciji našli samo vratarja. »Meglio così«, sta se nekako oddahnila gosta, saj sta imela razlog, zakaj nista mogla v »nevarno« cono B, kot jima je bilo zelo verjetno naročeno. Zato sem jima predlagal, naj se kar po telefonu pogovorita s kakšnim slovenskim časnikarskim kolegom, na pr. z radijske postaje. Pa vratar ni dovolil in gronchijevcev nas je odpeljal v so sednjo luksuzno vilo svojega sorodnika, znanega tržaškega ladjarja. In od tam sem poklical koprski radio in našel dežurnega, ki je Rimljanu in Napolitanu povedal, med drugim, da je vse mirno in da se bodo jugoslovanski obmejni organi premaknili za en kilometer z meje v Škofijah na Rabuzej, na obali pa do Šentjernejskega zaliva.

Srečen dan 26. maj 1955

Med najbolj srečnimi dnevi življenja naše-ga dnevnika in s tem tudi mojimi, je doslej 26. maj 1955. Od leta 1948 pa do njegove smrti leta 1953 sem se v tistih dolgih in hudih petih letih večkrat zalotil pri rahli in vabljivi misli, da bo tisti Stalin, ki smo ga med vojno tako povečevali in se leta 1941 ob nacističnem napadu na ZSSR takorekoč edini na svetu odzvali njegovemu pretresljivemu pozivu vsem

antifašistom sveta na oboroženo borbo proti zavojevalcem nacifašističnim (kljub paktu Molotov — Ribbentrop in kljub temu, da ob bombardiranju Beograda 6. aprila in razkasanju naše matične domovine ni niti s prstom mignil), da bo torej tisti Stalin vendarle ugotovil, kako krivična je bila njegova kominformaska resolucija in se na kakšen način — opravičil. Neko noč se mi je celo sanjalo, da je to storil. In po dveh naslednjih letih dobe Malenkova in Hruščova, je to upanje že skoraj usahnilo. Zato je bilo splošno presenečenje toliko večje, ko smo brali in poslušali besede Nikite Hruščova z beograjskega letališča Titu, Kar-delju in drugim voditeljem:

»Dragi tovariši! Mi iskreno obžalujemo to, kar se je zgodilo in odločno zavračamo vse, kar se je nakopičilo v tej dobi...« Dejal je še, da so v ZSSR temeljito preučili gradivo, na katerem so temeljile takratne obtožbe in ugotovili, da so te materiale sfabricirali sovražniki ljudstva in agenti imperializma kot Berija, Avakumov in drugi. Večkrat je omenil Lenina, Stalina pa nobenkrat. Vemo pa, kaj jo o njem povedal nato na 22. kongresu KP Sovjetske zveze. Pri nas pa je sledila Vidalijsva samokritika in celo polemiziral je s tistimi, ki jih niti Hruščov ni prepričal, samokritika, ki jo je pred smrtjo večkrat zatajil. (Mogoče zaradi poznejših obtožb Hruščova v zvezi z jugoslovanskim »revizionizmom«).

Spočetje Bollettina

»Primorski? Non posso! Alla »Stampa estera«, prego. È qui vicino, all'angolo della piazza«, mi je rekel službujoči vratar v rimski Sala stampa, v palači na Trgu San Silvestro, ko sem ga prosil za telefonsko kabino, da bi ob tisti pozni uri (po 23.) prebral poročilo o nekem važnem kongresu, ki se je zavlekel globoko v noč.

»Toda Primorski ni inozemski, ampak tržaški dnevnik v slovenščini kot je dnevnik Dolomiten v nemščini v pokrajini Bolzano.« A ker ga nisem prepričal, je poklical na dom samega načelnika Sala stampa, poklicnega časnikarja, ki je odločno ponovil:

»Stampa estera!« in dodal: »Ali pa krajevne telefonske centrale tu preko trga, diagonalno na drugem vogalu«.

Šel sem torej v centralo, zakaj mudilo se mi je že in od tam so v Sala stampa ukazali, da mi morajo kabino dodeliti. Ko sem odtelefoniral sem se pogovoril s kakšnimi enajstimi vedno radovednimi časnikarji, ki so se ob tisti uri še znašli okrog mene. Dobre pol ure sem jim razlagal, kaj in kje je PD. Nato sem vsakega posebej vprašal, ali so me razumeli in ali sem imel pravico na telefonsko kabino v Sala stampa. Vsi, razen enega, so odgovorili negativno in da niso ne za našo ne za druge manjšine nič slišali. Takrat sem se prepričal, kako nujno je informirati predseme italijanske časnikarje in parlamentarce o nas v smislu pregovora: Če noče Mohamed na goro, mora gora k njemu in narobe.

Ko sem se vrnil v Trst, sem na vseh koncih in krajih prepričeval, da moramo v tem pogledu nekaj storiti in po šestih ali sedmih letih je izšla v rimski Sala stampa spočeta prva številka štirinajstdnevnega biltena »Il bollettino degli Sloveni in Italia«. To se je zgodilo v decembru leta 1962. Bollettino izhaja še danes. Po zaslugi izdajatelja ga prejemajo brezplačno, poleg vseh odgovornih urednikov dnevnikov in tednikov, tudi vsi parlamentarci in mnogi zlasti krajevni dejavniki. Tudi če iz njega nič ne objavijo ali berejo, jih bilten dvakrat mesečno opozarja, da smo tu (»Da še živimo...« bi rekel Kajuh).

Zaradi pomanjkanja prostora odpade danes stalna rubrika Alenke Rebula Tuta »Beseda o stiski«. Rubriko bomo objavili v eni naslednjih števil.

Smučanje: danes veleslalom in jutri slalom za svetovni pokal

Maribor v znamenju tekmovanja za Zlato lisico

MARIBOR — Maribor je ves v znamenju tekmovanja za Zlato lisico, ki je privabilo najboljše smučarke na svetu. Že predsinoci so dopotovale iz Münchna ameriške tekmovke, za njimi pa so prišle danes reprezentantke iz Francije, Italije, Poljske, Bolgarije, Liechtensteina, Švice, Švedske, Nizozemske in Nove Zelandije. Pričakujejo še vrsto tekmovalk iz drugih držav.

Včeraj popoldne smo se pogovarjali s trenerjem trinajstčlanske smučarske ekipe iz Švice Fournierom, ki računa, da se bodo Erika Hess, Vreni Schneider in Zoe Haas uvrstile med prvih deset v slalomu in veleslalomu. Povedal je tudi, da so imeli zlasti med 10. in 20. novembrom slabše vremenske in snežne razmere in da niso mogli uresničiti načrtovanega treninga. Tudi v decembru so članice švicarske ekipe premalo smučale. Erika Hess, 22-letna članica

švicarske ekipe, je praznike preživel pri svoji družini. V Maribor zelo rada prihaja. Na vprašanje, ali se je za tekmovanje v Mariboru posebej pripravljala, je dejala, da se je pripravljala za celoten letošnji obsežni program tekmovanj. Povedala pa je, da v veleslalomu ta čas ni v dobri formi in da je boljše v slalomu. V ameriški ekipi je tudi znana tekmovka svetovnega slovesa Tamara McKinney, ki je praznike preživela v krogu svoje družine. Rada se spominja na svoja dosedanja tekmovanja v Mariboru.

Za poročanje se je prijavilo več kot sto novinarjev tiska in RTV, prvič pa so prišli tudi komentatorji za ameriški in francosko televizijo.

Tehnični delegat FIS, Avstrijec Karl Armitter si je ogledal progi in skoraj ni verjel, da bodo tako dobro pripravljene. Tudi predsednik koordinacijskega odbora Dušan Šen-

čar je zadovoljen z delom članov organizacijskega odbora in posameznih sektorjev.

Danes ob 10.30 bo start prvega teka veleslalom, ob 13. uri pa drugega. Jutri ob 10. uri bo start prvega teka slaloma, ob 12. uri pa drugega teka. Organizatorji pričakujejo veliko število gledalcev, organizirali so za ta namen prevoze in informativno službo.

Obe tekmi bosta tudi neposredno po ljubljanski televiziji.

Marjan Kos

Anja Zavadlal prva na Veliki planini

Včerašnji slalom FIS za ženske na Veliki planini je bil dokaj uspešen za domače smučarke. Prvo mesto je namreč osvojila Anja Zavadlal, četrta pa je bila Leskovškova. Skupno

je tekmovalo skoraj 50 smučark iz Avstrije, Kanade, Finske in Jugoslavije.

Danes slalom za moške v Bad Wiesseeju (ZRN)

BAD WIESSEE — Tudi moški bodo danes nadaljevali boje za točke v svetovnem pokalu. Danes bo namreč v zahodnonemškem kraju Bad Wiessee slalom, na katerem bodo seveda nastopili tudi italijanski in jugoslovanski smučarji.

Medtem pa je mednarodna smučarska zveza sporočila, da sta zaradi pomanjkanja snega odpadla slalom in veleslalom za SP v španskem kraju Baquira Beret. Za španskega organizatorja je to hud udarec, saj je za svojo prireditev vložil več kot 200 milijonov lir. Spodletela je torej pobuda, da bi tudi Španija gostila »beli cirkus«.

»NAŠ ŠPORTNIK«

Skupna prireditev 10. januarja 1985 v tržaškem Kulturnem domu

Nagrajevanje najboljših športnikov in ekip bo v četrtek, 10. januarja 1985, v tržaškem Kulturnem domu s pričetkom ob 17.15. Letos bomo prvič skupno nagradili naše in najboljše športnike in ekipe iz Primorske. Pobudniki te prireditve pa so Primorske novice, Radio in TV Koper, Radio Trst A in Primorski dnevnik. Prireditelji bo v organizaciji ZSSDI.

DANES V INNSBRUCKU

Tretja tekma skakalne turneje

INNSBRUCK — V Innsbrucku je vse nared za današnje tretjo tekmo novoletne skakalne turneje Intersport. Poslednja bo v nedeljo v Bischofshofnu.

Ceprav je imel organizator v Innsbrucku hude težave zaradi pomanjkanja snega, je odlično pripravil olimpijsko skakalnico in danes je torej pričakovati hude boje, tako da je prvo mesto Vzhodnega Nemca Weissfloga v nevarnosti.

V konkurenci bodo tudi jugoslovanski skakalci.

Nogomet: jutri v Sovodnjah

Prijateljska tekma Sovodnje-Mladost

V pripravo na nadaljevanje prvenstva se bosta jutri, v soboto, srečali postavi Sovodnj in Mladosti, ki nastopata v 3. amaterski ligi.

Dobrodošli so prvi del prvenstva sklenili na prvem mestu, medtem ko so Sovodnjci na sredini razpredelnice.

Srečanje, ki bo ob 14.30 v Sovodnjah, bo gotovo zanimivo in vredno, da si ga ogleda čimveč ljudi.

kratke vesti - kratke vesti

Avto-moto rally Pariz - Dakar

SETE — Organizator avto-moto rallyja Pariz - Dakar je objavil vrstni red po koncu vezne proge Versailles - Sete.

MOTORJI: 1. Gilles Lalay (Francija) honda 7'54"; 2. Jean Michel Baron (Francija) honda za 1"; 3. Serge Bacou (Francija) honda za 7".

AVTOMOBILI: 1. Darniche - Mahe (Fr.) audi quattro 8'54"; 2. Fourticiq (Fr.) land rover za 1"; 3. Dayaraud - Boulard (Fr.) porsche za 2".

TOVORNJAKI: 1. Capito - Capito (ZRN) mercedes 12'09".

Nogomet - disciplinski ukrepi: Biagini izključen za eno kolo

MILAN — Disciplinska komisija italijanske nogometne zveze je v B ligi izključila za eno kolo Biaginija (Triestina), Ferrarija (Sambenedettese), Pagliarija (Monza), De Stefanisa (Perugia), Manfrina (Sambenedettese), Novellina (Perugia), Pellegrinija (Catania) in Petersa (Genoa), v A ligi pa za eno kolo Celestinija (Napoli), Passarello (Fiorentina) in Podavinija (Lazio).

Formia — Udinese 1:3

FORMIA (Latina) — V okviru priprave na nedeljsko prvenstveno tek-

mo v Neaplju je Udinese včeraj igral prijateljsko srečanje proti Formii, ki nastopa v promocijskem prvenstvu. Vidmečani so zmagali s 3:1 (2:0).

Italijanski košarkarski pokal: Simac izločen

Sinoči so igrali povratna četrtfinalna srečanja italijanskega košarkarskega pokala. Simac je sicer v Milanu premagal Scavolini s 100:81, v prvi tekmi v Pesaru pa je izgubil s 97:120 in je tako izločen iz tega pokala. Ostali izidi: Berloni - Granarolo 100:92 (prva tekma 94:97, kvalificiran Berloni), American Eagle - Ciocrem 106:108 (prva tekma 73:104, kval. Ciocrem).

totip

1. — prvi	1 X
drugi	X 1
2. — prvi	1 X 2
drugi	X 1 2
3. — prvi	1 X
drugi	X 1
4. — prvi	1 X 2
drugi	2 1 X
5. — prvi	X 2
drugi	2 X
6. — prvi	1 2
drugi	X 1

danes igra za vas

Igor Može

Igor Može (letnik 1952) je v zamejskih odbojkarških krogih prav dobro znan. Odbojko je namreč začel igrati, ko je imel komaj 12 let, z Borom pa je igral v vseh možnih ligah (od B lige do prve divizije).

Z aktivnim igranjem je končal leta 1977, ko se je lotil trenerskega poklica. Najprej je vabil Breg, nato pa je do letos treniral vse moške Borove moške in ženske odbojkarške ekipe.

Pred dvema tednoma je Dušan Košuta pravilno napovedal 10 rezultatov.

totocalcio

Como - Avellino	1 X
Cremone - Ascoli	X
Inter - Roma	1
Lazio - Milan	1 2
Napoli - Udinese	1
Sampdoria - Juventus	1 X 2
Torino - Fiorentina	X 1
Verona - Atalanta	1
Bari - Cesena	1 X
Campobasso - Lecce	X
Pisa - Genoa	X
Brescia - Vicenza	X
Messina - Catanzaro	1 X 2

obvestila

SK DEVIN sporoča, da bo vozni red avtobusov za Trbiž sledeč: Bazovica ob 6. uri, Prasek ob 6.10, Praprot ob 6.20, Mavhinje ob 6.25, Sesljan ob 6.30 in Devin ob 6.35.

SPDT obvešča, da se predsmučarska telovadba za člane in prijatelje nadaljuje danes, 4. januarja '85, na stadionu »I. maj« s pričetkom ob 20.30. Telovadbo vodi prof. Giani Furlančič.

SMUČARSKI ODEK ŠZ BREG prireja smučarski tečaj, ki bo v Sappadi 13., 20. in 27. januarja ter 3. februarja prihodnjega leta. Štiri nedelje prevoza in tečaja stane 68 tisoč lir, samo prevoz 46 tisoč lir ter samo tečaj 24 tisoč lir. Vpisovanje je vsak delavnik na sedežu društva od 20. do 21. ure še danes, 4. januarja. Vabljeni!

ŠAHOVSKA KOMISIJA ZSSDI obvešča, da bo redni mesečni šahovski brzoturnir danes, 4. januarja, v prostorih ZSKD (Ulica sv. Frančiška 20, 2. nad.) s pričetkom ob 19. uri. Vabljeni vsi zamejski šahisti!

komentar trenerja andreja žagarja

Nadaljevati zmagovito pot

Že zadnjič sem v nekaj stavkih analiziral letošnje prvenstvo. Ker zaradi prekinitve prvenstva ni bilo tekem, bom v današnjem komentarju bolj podrobno pregledal dosedanjih

13 kol, ne samo naše rezultate, temveč tudi ostale. Prvo kolo v sezoni 84-85 je prineslo nekaj osnovnih podatkov o moči posameznih ekip, predvsem podoba o novincih v ligi in o povratnikih iz B lige. Mi smo gostili Cavejo, ki je ostala v ligi zaradi odpovedi San Bonifacia, nam pa je v lanskem prvenstvu povzročila precej preglavice, zato smo tudi letos pričakovali težko tekmo in ogorčeno borbo za zmago. Toda igrali smo res dobro in gostje so odšli domov poraženi kar s 107:75. Zlasti smo se odlikovali v skokih pod košem.

Udine Nord so napovedale svojo dobro igro v letošnjem prvenstvu z zmago v Forliju proti Fulgorju, Castelfranco pa je tesno z dvema točkama razlike slavil v Trziču. Modena je lepo začela prvenstvo z zmago v Ravenni in s svojo igro opozorila, da nas v drugem kolu čaka težko delo. Vicenza je po pričakovanju zmagala proti Servolani, Virtus Padova je odpravil Fidenzo, Ceam pa tesno z 80:78 Oderzo. Najbolj je presenetil San Donà z zmago v Trevisu.

V drugem kolu smo potovali v Modeno. Bili smo opozorjeni na nasprotnika, ki je z zmago v Ravenni imel tudi doma velike apetite. V prvem delu smo igrali res dobro in si priigrali visoko prednost, ki je zadostovala za solidno zmago tudi potem ko smo nekoliko popustili v drugem polčasu: 104:97 je bila že druga naša stotica. San Donà je tudi drugo gostovanje opravil uspešno in zmagal v Oderzu, Fidenza je s točko razlike premagala Italmonfalcone, Stefanel pa je z 82:81 izgubil v Vicenzi. Udine so zanesljivo odpravile Ravenno, Servolana tesno Ceam, Virtus pa je zmagal v Forliju s Cavejo. Tudi druga ekipa iz Forlija, Fulgor, je pustila točke v Castelfrancu. Tako je bilo po drugem kolu še šest neporaženih ekip, mi pa smo bili zaradi najboljše koš razlike prav na vrhu lestvice.

Že v tretjem kolu pa smo doživeli zelo neprijetno presenečenje, saj smo v Trstu izgubili s Fidenzo s 73:71. Slab skok in slaba igra proti conski obrambi sta bila glavna vzroka poraza. S tem porazom smo zdrsnili na 5. mesto. Ostali rezultati so bili pričakovani: derbi med Virtusom in Udinami so tesno osvojili domačini in Castelfranco je zasedel vrh lestvice.

V četrtem kolu smo odšli na težko gostovanje v Vicenzo, povrhu še brez težje poškodovanega Daneua. Po izenačenem prvem polčasu so si domačini v drugem delu nabrali 14 točk prednosti in do konca smo uspeli samo omiliti poraz na 78:74. Castelfranco je doma premagal Stefanel in zadržal prvo mesto, prvi poraz pa je doživel San Donà s Cavejo. Tudi v petem kolu pravi šok za nas. Ceam, ki je doma izgubil s Trzičani kar s 26 točkami razlike, nas je v Trstu premagal z 71:69. Padli smo na 8. mesto in zaostajali za vodilnima Vicenzo in Padovo že za 6 točk. Nato smo z zmagama v Trziču in doma z Virtusom iz Padove položaj na lestvici nekoliko izboljšali, toda zaostanek za vodilno Vicenzo je ostal isti. V Trevisu smo nato doživeli hud poraz, saj so domači vodili že z več kot 20 točkami razlike in na koncu slavili z 91:77. Vicenza je ostala še edina neporažena, na dnu je bil Oderzo. Tudi v Vidmu nam ni uspelo pripraviti presenečenja in zopet smo padli na 8. mesto, kar 10 točk za Vicenzo.

Nato je prišla serija štirih tekem na domačih tleh in vse štiri smo osvojili tako da smo leto 1984 uspešno zaključili in smo s 16 točkami na 4. mestu. Razliko glede na prvo mesto smo zmanjšali na 6 točk. Po božičnih in novoletnih praznikih v soboto potujemo v Castelfranco, kjer smo si lani priborili vstop v play-off. Tudi to pot nismo brez izgledov za zmago, saj so domačini v zadnjih kolih precej popustili. Najnevarnejši so s krilnih pozicij, od koder dobro mečejo, veliko ko seveda odvisno od tega, ali bodo tokrat nastopili kompletni in kako so izkoristili odmor. Mi smo se zbrali že 2. januarja in bomo do sobote vsak dan redno trenirali, da bi z zmago na »vročem terenu« v Castelfrancu nadaljevali zmagovito serijo.

Košarkarsko promocijsko prvenstvo na Tržaškem: mnenje naših trenerjev

Nadaljujemo in danes tudi končujemo intervju s trenerji naših košarkarskih ekip, ki nastopajo v tržaški skupini promocijskega prvenstva. Intervjuvali pa smo Pina Bradassija (Kontovel Electronic Shop), Sergija Tavčarja (Polet) in Valterja Vatovca (Bor Radenska).

● Navedite kateri je, po vašem mnenju, najboljši igralec v slovenskih moštvih in kdo je najboljši košarkar v promocijskem prvenstvu.

BRADASSI: »Rekel bi Peter Štoka (Kontovel), ki ima izredne fizične sposobnosti, čeprav ni tehnično zelo dovršen. V absolutnem merilu pa bi izbral Corsija (Libertas Trst).«

TAVČAR: »Rekel bi, da je najboljši košarkar v slovenskih moštvih Peretti (Bor). Drugih ne bi navajal, tudi zato, ker nastopajo boljši košarkarji v višjih ligah, v promocijskem prvenstvu pa ni nobenega posameznika, ki bi me posebno navdušil.«

VATOVEC: »Pregarc, ki igra komaj tretje leto in je kljub svoji mladosti in neizkušeni največ pripomogel k naši dobri uvrstitvi. Za najboljšega košarkarja lige pa bi proglasil Poretija (Scoglietto), ki ima izreden čut za koš.«

● Kaj si še obetate od svojega moštva in kateri je po vašem mnenju glavni favorit za zmago?

BRADASSI: »Obetam si, da bomo v povratnem delu osvojili vsaj deset točk, ki so nam v prvem delu ušle. Po mojem mnenju je največji favorit za končno zmago Alabarda, za njo pa Bor Radenska in Scoglietto.«

TAVČAR: »Upam, da bomo v nadaljnjih tekmah lahko popolni, da bomo dobro trenirali in dostojno igrali. Za naše razmere bi bil uspeh, če bi osvojili še tri ali štiri zmage. Glavni favoriti po mojem mnenju je Barcelana zaradi zvrhane mere izkušnosti svojih ključnih igralcev.«

VATOVEC: »S treningi bomo začeli 4. januarja in menim, da bo od teh prvih sedem dni odvisen tudi nadaljnji potek prvenstva. Če se bomo na povratni del ustrezno pripravili, bi morali potrditi uspešne nastope iz prvega dela. Mnogo bo seveda odvisno od nekaterih posameznikov. Tu mislim predvsem na Klobasa, ki je tak igralec, ki nam lahko omogoči kvaliteten skok. Trdno sem prepričan, da če bi on redno treniral in dobro igral, bi naša igra pridobila na učinkovitosti. Poleg tega bi rad pohvalil Adrijana Sosiča, ki me je dejansko

presenetil, saj je kljub svoji relativni starosti še vedno zelo zagnan, marljivo in vzoren košarkar, tako na igrišču kot izven njega.

● Največje presenečenje oziroma razočaranje, ki ste ju doživeli na dosedanjih tekmah?

BRADASSI: »Največje razočaranje so bile vse tekme, ki smo jih izgubili z minimalno razliko. Preseneča pa me odnos mojih fantov, ki so kljub kopici realnih težav še vedno navezani na svoje društvo, poleg tega pa tudi veliki prijatelji izven igrišča.«

TAVČAR: »Največje presenečenje je bila naša edina zmaga v Miljah, ki je bila nepričakovana. Razočaranja v bistvu ni bilo, ker smo že v začetku startali s skromnimi cilji. Mogoče edino to, da so nam poškodbe v nekaterih primerih prekrizale račune, na primer v tekmi proti San-

tosu, v kateri bi v normalnih okoliščinah zmagali.«

VATOVEC: »Presenečenje so bile vse naše dobre igre, predvsem z Alabardo, ko smo igrali res vrhunsko. Največje razočaranje pa je spoznanje, da zaradi interesov posameznih društev ni mogoče sestaviti kvalitetne članske ekipe mladih in perspektivnih igralcev, ki bi lahko bili ustrezen rezervoar za Jadran. Ni res, da ni kvalitetnih igralcev! Na žalost pa je način pristopa in dela v posameznih društvih neustrezen. Vsi premalo trenirajo in jasno je, da na tak način ne dosežemo napredka. Tega nisem povedal v interesu svojega društva. Zdi se mi samo realna slika in kritična ocena sedanjega stanja zamejske košarke.«

IGOR CANCIANI (Konec)

Ob rednem šahovskem brzoturnirju Še razširiti dejavnost Dozorel čas za kvaliteten skok

Šahovska komisija ZSSDI prireja drevi s pričetkom ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani v Trstu (Ul. sv. Frančiška 20/2. nadst.) četrti redni sezonski šahovski brzoturnir. Spomniti se moramo, da je letos že tretja sezona teh vsakomesečnih turnirjev, ki jih zamejski šahisti nepreklicno redno odigravajo vsak prvi petek v mesecu že od marca 1983.

Skupno so jih torej, z dvema nekajmesečnima poletnima prvenstvom, odigrali kakih dvajset, je pa že tradicionalno vsakomesečno srečanje šahistov, ki postaja vse bolj množično. V prvi sezoni je bilo povprečje prisotnosti deset, v drugi pa se je že dvignilo na štirinajst prisotnosti na turnir. V sedanji sezoni pa prisotnost niha med 12 in 17 šahistov vseh starosti in seveda različnega šahovskega znanja.

Ob tem pa se je treh pravzaprav zamisliti nad kvantiteto, pa tudi kvaliteto zamejskega šaha ter z njim opraviti, če bo seveda mogoče, kvaliteten skok. Tu gre predvsem za pogostejše nastope v širšem državnem in mednarodnem okviru, saj je čas za razširitev in popestritev dejavnosti povsem zrel. O teh problemih se bodo šahisti med seboj še pogovorili.

Na prejšnjem brzoturnirju, ki je bil 7. decembra lani, je državni prvokategorik Egon Pertot osvojil prvo mesto pred prof. Dragom Bajcem. Pertot je skupno z mojstrom Božidarjem Filipovičem tudi tokrat favorit turnirja. Na tega so vabljeni vsi zamejski šahisti, predvsem pa mladi, ki so se v prejšnjih sezonah redno odzivali na šahovskih brzoturnirjih.

mladinski nogomet - tedenski komentar

B. Primožič: »Tudi ekipa under 18«

Rezultate, novosti, zanimivosti dobre in slabe plati mladinskih prvenstev doslej v sezoni 1984-85 smo na kratko ocenili skupaj s predsednikom nogometne komisije ZSSDI in trenerjem naraščajnikov Zarje Borisom Primožičem.

»Glede na obnašanje naših ekip sem nekoliko razočaran, predvsem nad svojimi fanti, ki so imeli priložnost, da se letos dobro odrežejo, saj je v ekipi precej dobrih elementov. Rezultati so izostali tudi pri Bregu in Vesni, ti dve ekipi pa sta zelo mladi in neizkušeni. Vzrok, za delni neuspeh, vsaj pri moji ekipi, je gotovo ta, da smo nastopali vedno v okrnjeni postavi. Iz koga v kolo moram spremeniti postavo. Iz raznih razlogov manjkajo ključni igralci. Probleme smo imeli glede izključitev, ki so, kljub vsem ugovorom povsem upravičene. Fantje so padli v past že znanih pro-

vokacij in se žal niso znali krotiti ter so grobo reagirali. Nekaj je bilo tudi izključitev zaradi grobe igre. Kljub vsemu upam, da bomo v prihodnjih kolih dosegli tisto ravnotežje, ki nam manjka. Minila je že polovica sezone in razen Muggesane, San Luigija in Fortituda nisem videl ekip, ki bi si zaslužile pohvalo glede prikazane igre. Od posameznikov me je preseñetil Brežan Silvano Olenik. Skratka prvenstvo je nekoliko revno glede tehničnega nivoja in še išče svojo pravo identiteto.

Ob prvenstvu naraščajnikov, mislim, da je zelo pozitivna točka ustanovitev združene ekipe najmlajših Krasa. Videl sem nekaj tekem te ekipe. Fantje se lahko še mnogo izboljšajo in dosežejo še boljše rezultate.

V prihodnosti se bom še vedno boril in prizadeval za ustanovitev združene ekipe under 18. Kot je znano bodo v

prihodnji sezoni stopile v veljavo nova pravila glede prvenstev. Prvenstvo under 19 bodo ukinili, ustanovili pa bodo ligo »under 18«. To bo za nas problematično, saj ne bomo imeli več na razpolago fantov, ki pridejo v poštev za prve ekipe in tako bodo 18-letniki ali dokončno uveljavljeni na nivoju prvih ekip, ali bodo tako rekoč ra cestni. V glavnem se ostala slovenska društva strinjajo, vendar ostaja še določeni problemi. Vsako društvo bi na primer hotelo svojo ekipo under 18. S tem se strinjam, ker pač mora biti združevanje v korist vseh in ne le posameznikov. Vsekakor bomo skušali te nevednosti do prihodnje sezone odpraviti. V nadaljevanju prvenstev voščim vsem nasprotnikom mnogo sreče in upam, da bodo nadaljevali z vestnim in prizadevnim delom.«

MILOŠ TUL

naše odbojcarske ekipe v raznih prvenstvih

NA TRŽAŠKEM

Lestvica pokrajinskega odbojcarskega prvenstva dobiva pri dečkih vse bolj realno podobo. Dve koli pred koncem imata Inter 1904 in Bor še naprej enako točk, a lanski in po vsej verjetnosti tudi letošnji pokrajinski prvaki morajo še odigrati zastalo tekmo z VIS (katero bodo slej ko prej dobili) in imajo praktično 2 točki prednosti, ki bosta prav gotovo zadostovali za ubranitev pokrajinskega naslova.

V 12. kolu sta slavila oba naša zastopnika. Odbojkarji Sloge so brez boja premagali Volley club (bilo jih je namreč premalo, da bi lahko tekmo pričeli) in imajo v najslabšem primeru matematično gotovo 4. mesto na končni lestvici. Zastopniki Bora pa so premagali tudi Prevenire, neposrednega tekmeča za mesto pod vrhom lestvice in se tako najbolje od-

dolžili za poraz v prvem delu prvenstva.

Vse drugače pa bi bilo, če bi tudi v tej konkurenci nastopili z združenimi močmi, ker prav gotovo ne bi našli leteli tudi pri dečkih, kot pri deklicah, na enakovrednega tekmeča. Res, da baza pri fantih ni tako široka — na Tržaškem gojita moško odbojko samo dve društvi — a možnosti sodelovanja prav gotovo ne gre že vnaprej odrakati in to prav pri mlajših kategorijah, kar bi bilo za mlade fante izredno dobra motivacija in tudi najboljša propaganda za pritegnitev najmlajših k odbojki, ki res nima veliko privrženecv v primerjavi z nogometom in košarko. Gotovo bi letos lahko nastopili z dvema šesterkama, od katerih bi bila ena daleč najmočnejša, druga pa ne bi prav nič zaoštaljala za denimo kakega VIS.

Pri deklicah slovenski monopol ni v dvomu, le OMA Linea Vogue (edi-

no močno italijansko tržaško društvo) preprečuje, da bi bila vsa tri prva mesta v rokah naših šesterk.

DEČKI

Izidi 12. kola: Inter 1904 - Nuova Pallavolo Trst 3:0, Bor - Prevenire 3:1, Volley Club Trst - Sloga 0:3, Rozzol - VIS 2:3.

Lestvica: Inter 1904 in Bor 20, Prevenire in Sloga 18, VIS Trst 10, Nuova Pallavolo Trst 6, Rozzol 2 in Volley Club Trst 0.

DEKLICE

Izidi 12. kola: Breg - S. Sergio 3:0, Friulexport - CUS Trst 3:0, Virtus - OMA Linea Vogue 0:3.

Lestvica: Friulexport 20, Breg 16, OMA Linea Vogue 14, Sokol 10, Virtus in CUS Trst 6, S. Sergio —2.

Prihodnje kolo: Sokol - Virtus, OMA Linea Vogue - Friulexport, CUS Trst - Breg. (G. F.)

V 1. ženski diviziji na Goriškem

Tri naše šesterke

Ta teden starta na Goriškem tudi 1. ženska odbojcarska divizija, v kateri bodo letos sodelovale kar tri slovenske ekipe. Dom Agorest Gorica, Olympia Gorica in Soča iz Sovodenj. Število je še kar zadostno, če dodamo, da šesterka Sovodenj nastopa v D ligi, je paleta slovenskih članskih ženskih ekip povsem zadovoljiva. Pri tem pa moramo pomisliti, da ne dolgo let od tega je Goriška razpolagala le z eno člansko slovensko ekipo, ki je izmenično nastopala v D ligi ali 1. ŽD.

V letošnji 1. ženski diviziji nastopa skupno devet ekip, za razliko od lanske sezone so vse v eni skupini in bodo torej igrale po sistemu vsak z vsakim. Nastopajoče ekipe so naslednje: Volley Canon Tržič, Torriana Gradišče, Olympia Gorica, Intrepida Maria-

no, Dom Agorest Gorica, Pallavolo Grado Gradež, Soča Sovodnje, Libertas Krmin in Italcantieri Tržič. Prvenstvo se bo končalo šele 22. maja.

V letošnjem tekmovanju imajo naše ekipe lepe izgleda. Goriška Olympia, ki je lansko leto izpadla iz D lige, se bo prav gotovo želela v najkrajšem času vrniti v višjo ligo in bo zato ena izmed glavnih favoritov za osvojitve prvega mesta. Šesterka plavih namreč razpolaga s solidnim igralnim kadrom, ki je tudi precej izkušen za tovrstne nastope. Goriški Dom Agorest je lani prvič sodeloval v tej ligi. Letošnji cilj domovk je vsekakor težnja po napredku, oziroma nabitost je dodatnih igralnih izkušenj. Šesterko Doma sestavljajo v glavnem mlada dekleta, ki so letos nastopila tudi v raznih mladinskih tekmovanjih. Ne glede na to pa bodo varovanke trenerja Mirana Strgarja težile k doseganju najboljših rezultatov in priprani smo, da bodo nevaren tekmeč za slehernega nasprotnika.

Igralke Soče imajo ravno tako lepe izgleda, da posežejo po razveseljivih rezultatih. V zadnjih sezonah so namreč pokazale postopen napredek, ki bo prav gotovo prišel do izraza.

Nevarni tekmeči za prva mesta so še posebej ekipi iz Tržiča in Intrepida ter krminski Libertas. Podčrtati pa moramo, da bi morala biti letošnja liga precej izenačena, kar pomeni, da za nikogar ne bo lahkih nasprotnikov in vsako podcenjevanje bi lahko drago stalo.

Soča in Olympia gosta svoje domače tekme igrali v občinski telovadnici v Štandrežu. Soča ob nedeljah zjutraj s pričetkom ob 9. uri, Olympia pa ravno tako ob nedeljah s pričetkom ob 11. uri. Dom Agorest pa bo nastopal v telovadnici Kulturnega doma v Gorici ob sredo s pričetkom ob 18.45. Spored prvega kola je naslednji:

Olympia - Torriana (v nedeljo, 6.12. ob 11. uri v Štandrežu); Canon - Dom Agorest (v nedeljo, 6.1., ob 11. uri v Tržiču); Mariano - Gradež; Libertas Krmin - Soča 9.1. ob 17.45 v Krminu); Počiva: Italcantieri Tržič.

Planinci v novem letu

Kaj si lahko planinci ob novem letu zaželijo? Da bi s svojim športom (konjičkom, strastjo) lahko nadaljevali, da bi pač še v naprej ob vsaki priložnosti zahajali v hribe. Kar se pa delovanja nekega planinskega društva tiče, si lahko to zaželi predvsem prenovitev dejavnosti z novimi pobudami, novimi prijemi in novimi idejami. Samo tako si lahko ohrani in še razširi število članov, s fantazijo, pestrostjo in širojo prijemov in seveda predvsem z delom.

SPDT programira za letošnje leto zaključek praznovanj svoje 80-letnice z alpinistično odpravo na Južno Anapurno in istočasnim trekingom okoli Anapurn, poleg tega pa še poletno samostojno večdnevno turo, kot že lani v Aosto, in še marsikaj drugega.

Silvestrovanje v Domu Mangart

Veliko število članov, prijateljev in simpatizerjev SPDT je svojo novo leto preživel v planinskem Domu Mangart v Zabnicah. To silvestrovanje postaja že tradicionalno, saj je bilo že drugič zaporedoma, prisotni pa so si zaželeli, da bi se ta tradicija še nadaljevala. Na vigilijo je sicer ne-

iz planinskega sveta

koliko snežilo, tako da je bila pokrajina povsem zimska in sanjska, pa tudi gostoljubnost upravnikov Doma je bila na višku.

Med slavnostjo je nastopil gledali-

SPDT je vedno skrbelo za naraščaj in že vrsto let prireja izlete za osnovnošolsko in predšolsko mladino v okviru delovanja Športne šole - Trst. Zadnji tak izlet je bil v sredini novembra lani, ko se je okoli sto otrok v spremstvu vodnikov društva in staršev podalo na Vrh na Sovodnjani na Goriškem, kjer si je med drugim ogledalo vojaški muzej iz prve svetovne vojne (na sliki)

ški igralec in režiser Adrijan Rustja s svojim »showom«, poleg njega pa še čarodej iz Rezijske, nato rezijanska glasbena skupina in še marsikdo drug. Seveda ni mogla ob taki priložnosti

manjkati harmonika z Brega. To je bilo vsekakor prijetno silvestrovanje, sedaj pa se bo Dom začel polniti s šolarji in mladino v okviru raznih zimovanj in zimskih počitnic.

Sicer pa so bile za novo leto polne tudi razne druge kočice. Planinci iz zamejstva in predvsem iz matične domovine radi zahajajo v planinske postojanke, da tam preživijo Silvestrovo. Tako so bile polne vse že »tradicionalne« kočice na Primorskem, pa tudi na Vršču, na Gorenjskem in drugje. Veselja seveda ni manjkalo.

Predsmučarska telovadba SPDT

Drevi se na stadionu »1. maj« pri Sv. Ivanu s pričetkom ob 20.30 nadaljuje predsmučarska telovadba SPDT, ki jo vodi prof. Giani Furlanič.

Nova številka revije »Alpi Giulie«

Pred kratkim je izšla zadnja lanska številka revije »Alpi Giulie«, ki je že 88 (!) let glasilo tržaškega italijanskega planinskega društva CAI - Alpina delle Giulie. To je revija, ki izide nekajkrat na leto, zastoj pa jo dobijo vsi člani tega planinskega društva.

3. amaterska nogometna liga: statistični pregled

Nadaljujemo s statističnim pregledom naših nogometnih ekip v skupini »L« tretje amaterske lige. Danes sta na vrsti še Primorje in Primorec. Pregled ostalih ekip bo na vrsti, ko bodo v skupini »M« odigrali še vse zastale tekme.

PRIMOREC

Trebenci so z 11 zbranimi točkami zasedli 7. mesto (lani sicer v skupini »L« 14 točk, peto mesto).

V šestih nastopih na domačem igrišču so premagali Barbarians, Sagra do in Foligno, remizirali proti Krasu ter podlegli S. Marcu in Fossalonu. Zbrali so torej 7 točk, dali 11, prejeli pa 9 golov.

V šestih gostovanjih so premagali le Italcantieri, remizirali proti Romani in Primorju ter zgubili proti S. Nazariu, Staranzanu in Mladosti. Osvojili so torej 4 točke, dali 5, prejeli pa 8 golov. Skupno je torej Primorec zbral 11 točk, dal 16, prejel pa 17 golov.

V vrstah Primorca smo do sedaj zabeležili tri izključitve. Dvakrat (Staranzano, Fossalono) je predčasno zapustil igrišče Finessi, proti Krasu pa

je bil izključen Marko Kralj. Trebenici so zakrivila tudi dva avtogola (Finessi - S. Nazario in F. Milković - S. Marco). Na razpolago so imeli tri 11-metrovke, dve (Sagrado, Fossalono) je uspešno izvedel Sullini, ki je tudi zastreljal najstrožjo kazen proti Romani. Proti pa so Trebenici imeli dve 11-metrovki in sicer obe proti Staranzanu.

Trener Aldo Kralj je do sedaj poslal na igrišče le 18 nogometašev, od katerih so kar trije igrali vse tekme (v oklepaju doseženi goli): 12 odigranih tekem Leone, Maxi Kralj, E. Kralj (1); 11 tekem Marko Kralj, W. Milković (1), Sullini (9), Ritossa (2); 10 tekem Modesti, Mule (2); 9 tekem B. Kralj, P. Kralj; 8 tekem Finessi (1), Bruni; 4 tekme F. Kralj, Mauro Kralj; 2 tekmi F. Milković, R. Malalan, Bacchia.

PRIMORJE

Proseška enajsterica je z 10 osvojenimi točkami zasedla deveto mesto (lani je Primorje igralo v 2. AL).

Na Proseku je v šestih nastopih Primorje premagalo le Romano in Barbarians, remiziralo proti Fossa-

lonu, S. Nazariu in Primorcu ter zgubilo proti Mladosti. Zbralo je torej 7 točk, dalo 15, prejelo pa 6 golov.

V šestih nastopih v gosteh ni Primorju nikoli uspelo zmagati, izboje-

valo je tri remije (Staranzano, S. Marco, Italcantieri) proti Sagra do, Foglianu in Krasu pa je poraženo zapustilo igrišče. »Rdeče-rumenik« so torej osvojili le tri točke, dali 4, prejeli

Primorje (na sliki proti Krasu) je doslej zbralo 10 točk

pa 8 golov. Skupni obračun Primorja v prvem delu je 10 osvojenih točk, 19 danih, 14 prejetih golov.

V vrstah Primorja smo zabeležili že pet izključitev, dvakrat (S. Marco in Kras) je moral predčasno zapustiti igrišče Antoni, Rojaz in Bortolotti sta bila izključena proti Fossalonu, Štoka pa proti Staranzanu. Prosečani so imeli v svojo korist tudi en avtogol, katerega je zakrivil branilec Romane. Na razpolago so imeli tri 11-metrovke, kar dve (S. Marco in Mladost) pa jih je zastreljal Livan, uspešen pa je bil Dinoi proti S. Nazariu. Proti pa so Prosečani prav tako imeli tri 11-metrovke in sicer proti S. Marcu, S. Nazariu in Foglianu.

Trener Renier je do sedaj poslal na igrišče 20 nogometašev, od katerih pa ni nobeden igral vseh tekem: 11 odigranih tekem Coslovich (1), Bezin, Livan (1), W. Husu; 10 tekem Rojaz, Castriotti, Antoni (5), Olivo (1); 9 tekem Milković (2), Bortolotti (2); 8 tekem M. Štoka, Micor, Dinoi (3), 5 tekem Colautti, V. Pertot, S. Husu; 2 tekmi A. Husu, Rustja (2), Blažina, 1 tekmo Daneu (1).

(Bruno Rupel)

Naročnina: mesečna 10.000 lir - celoletna 120.000 lir, prednaročnina do 28. 2. 85 80.000 lir. V SFRJ številka 25.000 din, naročnina za zasebnike mesečno 250.00, letno 2.500.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 300.00, letno 3.000.00, letno nedeljski 800.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 43.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povisek 20%. IVA 18%. Osmrtice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglosnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPL.

primorski dnevnik

4. januarja 1985

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
ČEADAD Stretto De Rubois 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT
Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Pinochetova policija na meji zavrnila politične begunce

RIM — Predstavniki čilskih političnih emigrantov ugodno ocenjujejo poskus, da bi se vrnil v domovino, pa čeprav jim Pinochetov režim kaj takšnega brani. »Prvič, odkar smo v tujini, je imela politična emigracija neposreden vpliv na boj proti diktatorskemu režimu in je svoj glas prinesla na samo čilsko mejo,« je izjavil Antonio Leal, predsednik političnega urada Demokratičnega Čila. Leal je nadalje izjavil, da bodo v tujini živeči čilenci »po morju, kopnem in zraku« še poskušali povratak v domovino.

Po Lealovih besedah so begunci v prejšnjih mesecih nekajkrat poskušali priti v Čile, zadnjič 20. decembra, ko se je 21 socialistov, komunistov, levih katoličanov, sindikalnih voditeljev in nekdanjih parlamentarcev z linijskim avtobusom pripeljalo iz Argentine na mejni prehod Las Cuevas. Na čilskem ozemlju jih je pričakalo kakšnih 100 policajev, ki so jih grobo zavrtili. Nekateri med potniki so bili tudi ranjeni.

Ceprav povratak ni bil mogoč, pa je bila politična odmevnost tega dogodka izredna. O njem je poročal tisk, med enotedenskim bivanjem v bližini meje pa so prejeli solidarnostne telegrame senatorja ZDA Edwarda Kennedyja, nekdanjega nemškega kanclerja Willyja Brandta, nobelovca za mir Alfreda Pereza Esquivela in monsignorja Tutuja. V 57 državah živi 200.000 čilskih beguncev, od tega 2.500 v Italiji.

Ali so svojci skesanih mafijcev nezaščiteni?

PALERMO — Skesani mafijci so s svojimi izpovedmi pomagali preiskovalcem na pravo sled, obenem pa sprožili družbeno tragedijo nepreračunljivih razsežnosti. Gre za zaščito skesancev in njihovih družin pred mafijo, ki se krvavo maščuje nad odpadniki.

Kronika zadnjih dni govori o sestri skesanega mafijca Tommasa Buscette, Serafini, ki so ji 7. decembra lani pred očmi ubili moža, Pietra Buscetta. Le-ta ni imel z mafijo nobenih stikov, torej so se nad nedolžno žrtvijo maščevalno znesli razkrinkani mafijci. Serafina Buscetta je v pismu sicilskemu dnevniku »Il Giornale di Sicilia« izpovedala svojo bolečino: »Skesani Tommaso je zaprosil za zaščito svojih najdražjih, na varnost drugih bližnjih sorodnikov, ki nosijo isti priimek, pa ni pomislil. Odkar je spregovoril, živimo njegovi sorodniki v nenehnem strahu.«

Tako navzkrižno maščevanje je doletelo tudi Maria Coniglia, brata skesanega mafijca Salvatoreja, ki je preiskovalcem razkril mrežo razpečevalcev mamil. Nasilno smrt je na svojem domu učakal tudi skesaneec Salvatore Anselmo.

Krmilo je v dobrih rokah

LONDON — Danska modna manekenka Helle Kjaer se nastavlja novinarjem, ki so prišli na ogled 31. londonskega pomorskega sejma

Uspešna reklama

CHICAGO — Nagradno igro, ki jo je tukajšnji muzej razpisal z namenom, da bi proslavili njegovo 50. letnico, je zmagalo pet oseb. Po dveh letih so odgovorili na kakšnih 20 vprašanj, kolikor jih je bilo v križanki, in si tako zagotovili (vsi skupaj) 10.000 dolarjev, okoli 20 milijonov lir.

Križanko je sestavil Paul Hoffman, bolj poznan kot »doktor Crypton«, strokovnjak v sestavljanju križank za neko ameriško znanstveno revijo. Odgovore za to igro, vse izredno težke, je bilo potrebno poiskati v samem muzeju. Tako je bilo, denimo, potrebno prebrskati ves muzej, preden je igralec izvedel, kaj pomeni stavek: Grad vil ni urejen. Dejansko je ta stavek pomenil, da sta v neki muzejski zbirki, ki je obsegala tudi šahovnico, trdjava in konj imela zamenjana položaja.

Po nekaj tednih igranja so se znašli igralci, skupno kakšnih 1.200 oseb, v hudih škripcih in jim je morala uprava muzeja priskočiti na pomoč. Postopoma se je njihovo število pričelo krčiti, najbolj trmasti pa, ki so v igri vztrajali, so bili kot zasvojeni od nje. Neki taksist je več mesecev po nekaj ur na dan preživel v muzeju. Ker se je žena bala, da bo izgubil službo, je tako pritiskala nanj, da je odjaval. Eden izmed zmagovalcev pa je izjavil, da se je muzeja tako »najedel«, da vsaj 50 let ne bo več prestopil njegovega praga. Res uspešna reklama!

Črni skladi IRI

RIM — Radikalni poslanci predlagajo ustanovitev preiskovalne komisije, ki naj ugotovi odgovornosti glede trošenja črnih skladov ustanove z državno udeležbo IRI in pridruženih podjetij. Radikalci niso zadovoljni z molkom, ki je nastal po izbruhu škandala, in hočejo, vsaj tako oni trdijo, stvari priti do dna. Radikalci se sprašujejo, kako so nastali črni skladi, kdo je zanje odgovoren in kdo se je okoriščal z njimi.

Za radikalce obstajata dve možnosti: ali so Petrilli, Bernabei, Calabria in drugi ustanovili zasebno kriminalno družbo, ki si je prisvajala javni denar, ali pa so ti managerji delali za stranke. V obeh primerih so kršili zakon in pravila demokratične igre.

Podpisniki parlamentarnega vprašanja hočejo vedeti, če so časniki, ki so prejeli denar iz črnih skladov, prihodnje vpisali v računovodske knjige. Če teh prihodkov niso vpisali, naj se jim odvzame podpora, ki jo prejema po zakonu.

Črne sklade je v sedemdesetih letih upravljala Banca Nazionale del Lavoro, ki jo je vodil član lože P2 general Alberto Ferrari. V zadevo je vpleten tudi zelo razvpiti Francesco Pazienza, ki so ga takoj po prihodu v Italijo zaposlili v Italstatu, podjetju skupine IRI.

Gojijo jih že štiri leta

Orhideje v Kuvajtu

KUVAJT — Orhideje, zlahtne zelike tropskih in subtropskih predelov, osvaja svet in okrog njih se pletejo živahni trgovski posli. Do tega spoznanja so prišli tudi v Kuvajtu, kjer se je sprva še ljubiteljsko gojenje razraslo v pravo gospodarsko panogo. Kuvajt je danes ena redkih držav izvoznica orhidej in prodaja jih celo v Amsterdam. V kraju La Jahra na severu države so pred štirimi leti pričeli s poskusnim gojenjem in v toplih gredah je poglano svoje ljubke cvetove kakih 50 različnih vrst orhidej.

Prava pravcata serijska proizvodnja je stekla že kako leto kasneje in sedaj se v sezoni razcveta, t.j. v decembru in januarju in ponuja že kar štiri milijone cvetov. Danski botanik Mathiasen, ki v La Jahri skrbi za pravilno nego vsakršnih rastlin v toplih gredah, že govori o bližnji podvojitvi proizvodnje ter o vzgoji novih križancev. Najbolj priljubljena vrsta orhidej je sedaj rumenorjava Paphiopedilum Leanum, ki jo tod zaradi njene oblike imenujejo tudi damska copatka. Njena domovina je Himalaja in tamkajšnje ostro podnebje je postavilo kuvajtske cvetličarje pred hudo preizkušnjo: z uspehom so naposled sestavili poseben humus, mešanico drobcev premoga, borove skorje, šote in polistirola.

Orhideje so največja rastlinska družina, saj so botaniki našli že kakih 20.000 vrst. Domujejo predvsem v južni Afriki in v jugovzhodni Aziji, pa tudi v Braziliji in Avstraliji. Evropske vrste, kukavičnice, rastejo v tleh, tropske pa so povečini »epifitne«, t.j. priraslike na drevmu. Gojitelji so danes vzeli v nego okrog 10.000 vrst orhidej, kar je presenetljivo, če pomislimo, da so prvo orhidejo vzgojili šele pred sto leti. Na svetovnih cvetličnih trgih jih je že toliko, da jim znanstveniki že kar s težavo sproti iščejo primerna imena.

Prizadevanja kuvajtskih cvetličarjev denarno podpira tudi vlada: v toplih gredah na površini 10.000 kv. metrov preizkušajo sedaj nove vrste zemlje in naprav za uravnavo vlage, toplote in svetlobe, da bi se njihove ljubljene počutile kot na svojem naravnem rastišču.

V Avstraliji zaskrbljeni zaradi ekoloških katastrof

SYDNEY — Po dveh katastrofah v Ciudad Mexicu in Bhopalu v Indiji so se začeli tudi v Avstraliji ljudje spraševati, če se morda tudi njim ne piše, ne da bi oni zanjo vedeli, kakšna tragična usoda. Aktualnost teh skrbi je mogoče razbrati iz avstralskega tiska, kjer se državljani sprašujejo o takšnih in podobnih nevarnostih. Odgovarja jim akademik Desmond O Connor, eden izmed največjih strokovnjakov na področju varstva okolja. O Connor pravi, da vedno obstaja za človeka nevarnost takšne ali drugačne katastrofe, kadar dela in živi v neposrednem stiku z industrijskimi obrati ali delci nimimi materiali, vendar so zakoni za zdravstveno - tehnično zaščito oseb tako strogi in jih morajo na kontinentu vsi spoštovati, da do zgornj omenjenih katastrof sploh ne more priti.

Toda znanstvenikove izjave je postavilo na laž samo dogajanje na domačem območju. V Newcastleu, industrijskem mestu, ki je kakšnih 200 km oddaljeno od Sydneya, je iz nekega obrata, ki se je pravkar pripravil, da proslavi dva milijona ur delovanja »brez najmanjše nesreče«, pričel uhajati plin in usmrtil dva delavca. Iz kraja Altona v predmestju Melbourne pa je prišla vest, da prihaja iz podzemlja za ljudi in celotno okolico nevaren plin.

Oba primera sta v javnosti povzročila zaskrbljenost, zlasti pa potrebo, da čimprej razišejo vzroke nastajanja plina v Altoni. Po nekaterih govoricah naj bi namreč imeli skladišče podzemeljskih kemijskih odpadkov tam, kjer je bila nekoč tovarna razstreliva. Ljudje želijo izvedeti, kako je prišlo do kemičnih reakcij in kakšen je plin, ki se skozi zemeljske plasti prebija na površje. Še večjo zaskrbljenost pa je povzročilo zapoznelo vedenje o jedrskem žarčenju na območju osrednje Avstralije, kjer so Britanci pred 30 leti izvedli jedrski poskus in kjer je še danes »prepovedano območje«.

Prebivalci so zaskrbljeni tudi zaradi skladišč ostankov jedrskih reakcij na Avstraliji, o kateri je znano, da je zaradi največjih nahajališč uranove rude na svetu prava in pravcata »atomska bomba«.

Miki Muster:

RAZBOJNIKI

